

Vansauskas M. 6-15-96
4239 Elm Ave
Lyons IL 60534-1429

SECOND CLASS USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX SEPTEMBER - RUGSĖJO 28, 1995 Nr. 36

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

TĖVYNĖN SUGRĮŽO GENEROLO VLADO NAGIO-NAGEVIČIAUS IR JO ŽMONOS VERONIKOS PALAIKAI

Rugsėjo 7 dieną iš JAV parvežtos urnos su generolo Vlado Nagevičiaus ir jo žmonos Veronikos palaikais, kurie buvo pašarvoti Vytauto Didžiojo karo muziejuje. Rugsėjo 8 dieną kauniečiai atsisveikino su Lietuvos kariuomenės kūrėju, Karo muziejaus steigėju, archeologu Vladu Nagiumi-Nagevičiumi ir jo žmona Veronika, o jų palaikai amžinam poilsiui pervežti į gimtąją Kretingą.

Generolo Vlado Nagevičiaus ir jo žmonos Veronikos palaikų pervežimo į Lietuvą ir perlaidojimo iškilmės prasidėjo Clevelande. Čia rugpjūčio 28 dieną, Dievo Motinos šventovėje buvo lai-

Simboliška, kad muziejaus įkūrėjas ir ilgametis jo direktorius, vienas iš Lietuvos kariuomenės kūrėjų, tautinių tradicijų puoselėtojas, archeologas sugrįžo ten, kur prabėgo jo gražiausi metai,

mi Garbės kuopos kareivių Nagevičių palaikai iškilmingai įnešti į muziejaus salę, kuri dar mena generolo žingsnius. Po trumpos susikaupimo minutės apie šią nepaprastą asmenybę, pagar-

Šv. Mišios už a.a. generolą Vladą Nagevičių ir jo žmoną Veroniką. Mišių auką atneša S. Butrimas, I. Jonaitienė ir L. Nagevičienė; priima kun. G. Kijauskas S.J. Šalia Mišioms patarnavęs A. Styra. V. Bacevičiaus nuotr.

komos gedulingos Mišios už Vladą Nagevičių ir jo žmoną Veroniką. Šv. Mišias aukojo Dievo Motinos lietuvių parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas SJ. Rugsėjo 6 d. urnos su palaikais, lydimos Clevelando birutiečių - Lionginos Nagevičienės, Eugenijos Mažonienės ir Jadvygos Budrienės - buvo išskraidintos į Lietuvą.

kur atsiskleidė jo veikla.

Pagerbti generolo V. Nagevičiaus ir jo žmonos atminimą muziejun atvyko Kauno igulos kariškiai, atsargos karininkai, šauliai, birutietės ir kt., taip pat gausiai rinkosi kauniečiai, ypač garbingo amžiaus žmonės, dar menantys šią šviesią asmenybę.

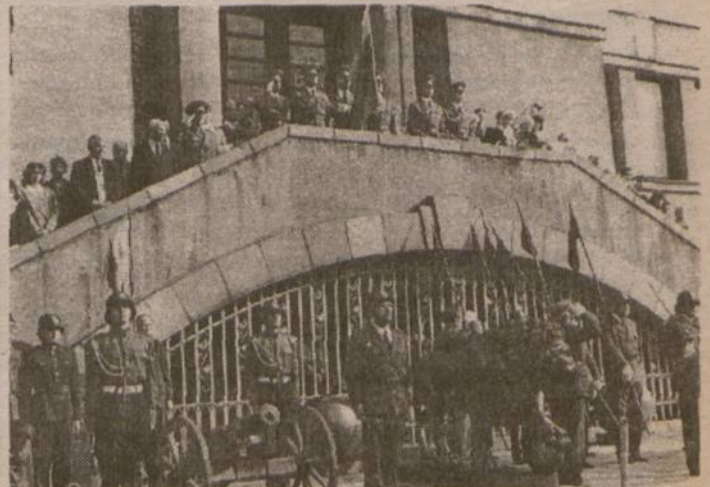
Skambant Laisvės varpui ir trimto garsams, lydi-

bą jam kalbėjo miesto vice-merė V.V. Margevičienė, SKAT Kauno apskrities teritorinės gynybos štabo vadas kapitonas P. Urbonavičius, Lietuvos didžiosios kunigaikštienės Birutės karininkų šeimų moterų sąjungos Kauno skyriaus atstovė E. Adomavičienė, dabartinis muziejaus direktorius J. Jurevičius.

Visą vakarą muziejun

Urnos su generolo Vlado Nagevičiaus ir jo žmonos Veronikos palaikais paruoštos pervežimui į Lietuvą. Nuotraukoje iš k.: J. Budrienė, L. Nagevičienė ir E. Mažonienė, palydėjusios palaikus; už jų L. Nagevičius. V. Bacevičiaus nuotr.

Paskutinės atsisveikinimo su generolu V. Nagevičiumi minutės Vytauto Didžiojo karo muziejuje. E. Katino ("K.d.") nuotr.

ėjo kauniečiai, kad atiduotų pagarbą žmogui, kurio pavardė jau tapo istorija. Jie taip pat galėjo apžiūrėti įdomią ir profesionaliai parengtą parodą apie generolo V. Nagevičiaus gyvenimą ir veiklą.

ninkų, šaulių, birutiečių, skautų, politinių kalinių ir tremtinių, kitų politinių bei visuomeninių organizacijų atstovų pajudėjo Kauno gatvėmis. Neatsitiktinai buvo pravažiuota ir pro Karo ligoninę, kurią, būdamas Lietu-

Atsisveikinimo procesija Karo muziejaus sodelyje, palydint generolo V. Nagevičiaus ir jo žmonos Veronikos palaikus į Kretingą. E. Katino ("K.d.") nuotr.

Prasminga, kad atsisveikinimo ceremonija vyko rugsėjo 8-ąją - Vytauto Didžiojo karūnavimo dieną. Todėl ir vėliavų - valstybinės, Vytauto Didžiojo ir Vyčio kryžiaus pakėlimas, varpų skambesys buvo tarsi žvilgsnis istorijon, praeitin, kai pats generolas puoselėjo tautines tradicijas.

Laidotuvių kortežas, išlydėtas Krašto apsaugos ministerijos kariškių, Kauno igulos karių bei karininkų, savivaldybės narių, muzieji-

vos karo sanitarijos viršininku, įsteigė generolas V. Nagevičius. Su jo vardu susiję ne tik Karo muziejaus, Karo ligoninės vardai, bet ir Karininkų Ramovė ir, žinoma, Karo muziejaus sodelis su visais ten buvusiais, o dabar atstatytais Laisvės ir Nepriklausomybės simboliais.

Generolo ir jo žmonos palaikai palaidoti gimtojoje Kretingoje.

("Dirvos" ir "K.d." inf.)

TIESĄ SAKYTI NIEKAD NEVĖLU

Edmundas Simanaitis

Konservatorių partijos vadovybė dar metų pradžioje paskelbė memorandumą dėl "grėsmingų Vyriausybės veiklos padarinių". Nerimą kelia Vyriausybės pasirašytos paskolos, per dvejus metus pasiekusios astronominę 4,1 mlrd. litų sumą, ir garantijos užsienio paskoloms. Tik 17,5 proc. šios sumos panaudota investicijoms ir gali sugrįžti į iždą. Visa kita - "pravalgyta". Per trejus metus Vyriausybė sukraus 7 mlrd.

litų užsienio ir vidaus skolą, - įspėja konservatoriai. Ta skola viršys dvejų metų valstybės biudžetą. Pensijos nuo 1992 m. vidurio sumažėjo net 4 kartus. Vyriausybei dangstant prichvatizavimą (taip pašaipiai vadinamas privatizavimas neteisėtu būdu. Čia panaudotas rusiškas žodis chvatat, reiškiantis griebti), "beveik du trečdaliai privatizuotino valstybės turto

(Nukelta į 3 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

• **"IŽEIDŽIANTĮ IR NEOBJEKTIVŲ" KALTINIMA INICIAVO PATYS LIETUVIAI.** Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas Kazys Bobelis penktadienį konferencijoje teigė, kad skųsdamiesi iš užsienio atvykusiems pareigūnams įvairių Lietuvos institucijų vadovai paskatino Rumunijos parlamentarą George Frunda pateikti tikrovės neatitinkančią pranešimą apie žmogaus ir tautinių mažumų padėtį mūsų šalyje.

Vykusiame Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos Teisės reikalų ir žmogaus teisių komiteto posėdyje G. Frunda pateikė kaltinimus, esą Lietuvoje grubiai pažeidžiamos žmogaus ir tautinių mažumų teisės. Kaip žinoma, šis Rumunijos parlamentaras kovo viduryje buvo atvykęs į Lietuvą tikrinti, ar mūsų šalis vykdo įsipareigojimus Europos Tarybai.

Posėdyje dalyvavęs Kazys Bobelis teigė prieštaravęs šiems kaltinimams, tuo pačiu pažymėdamas, kad jie paremti nuogirdomis ir yra subjektyvūs. Minėtas ET komitetas pritarė Seimo nario prašymui galutinius sprendimus pateikti po to, kai Lietuva gaus oficialų pranešimo tekstą ir maždaug per pusę mėnesio atsiųs atsakymą. Jeigu šis pranešimas bus patvirtintas ET Parlamentinės Asamblėjos sesijoje, Lietuvai tikriausiai bus atsiųstas įspėjimas laikytis įsipareigojimų Europos Tarybai.

• **ATIDAROMA BALTIJOS – AMERIKOS VERSLO FONDO ATSTOVYBĖ.** Vilniuje įvyko oficiali Baltijos Amerikos verslo fondo atstovybės atidarymo ceremonija, į kurią atvyko ir šio fondo direktorių taryba. Joje – prestižinių JAV investicinių kompanijų ir komercinių bankų atstovai. Jie taip pat susitiko su Lietuvos valstybės pareigūnais, šalies verslininkais bei bankininkais.

Baltijos – Amerikos verslo fondą finansuoja JAV Vyriausybė. Svarbiausias jo tikslas – teikti finansinę pagalbą smulkiam ir vidutinio verslo plėtrai Baltijos šalyse. Nors šio fondo atstovai Taline, Rygoje ir Vilniuje įsikūrė visai neseniai, jau gavo nemažai įdomių finansinių projektų.

Iš viso Verslo fondas disponuoja 50 mln. JAV dolerių kapitalu. Iš jų 15 mln. dolerių jau pervesta į fondo sąskaitą. Kitą – lėšų dalį JAV Vyriausybė išmokės dalimis per trejus – ketverius metus, skirdama po 10 mln. dolerių.

Fondas remia prioritetinių ūkio šakų projektus: turizmo, lengvosios pramonės, maisto ir medžio apdirbimo, transporto, prekių sandėliavimo, elektronikos ir kt. Programa ypač laukia rajonų verslininkų.

• **LIETUVOS CENTRO SĄJUNGA PO SUVAŽIAVIMO NEPAKEITĖ VADOVO.** "Suvažiavimas buvo pirmą kartą techniškas, daugiau užsiėmė organizacinėmis nei politinėmis problemomis. Dėl to jis reikalauja savotiškos tautos", – taip naujai perrinktas Lietuvos centro sąjungos pirmininkas Romualdas Ozolas įvertino sostinėje rugsėjo 16-17 dienomis įvykusį šios partijos suvažiavimą.

Sekmadienį suvažiavime buvo išrinktas LCS valdybos pirmininkas – juo tapo Egidijus Bičkauskas. Išrinkti sąjungos tarybos bei valdybos nariai, revizijos ir etikos komisijos.

• **LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO SISTEMOS RYŠIAI SU UŽSIENIU – PASYVŪS.** Seimo Agrarinio komiteto pirmininkas Mykolas Pronckus mano, kad Vyriausybė ir pavieniai žemės ūkio įmonių vadovai nepakankamai aktyviai ieško ryšių su kitų šalių rinkomis.

Spaudos konferencijoje parlamentaras pareiškė nesutinkąs su Lietuvos vadovų siekiu įsijungti į Bendrą susitarimą dėl tarifų ir prekybos (GATT). Remdamasis užsienio šalių patirtimi, M. Pronckus pastebėjo, kad toks susitarimas žlugdo žemės ūkį.

Pasak M. Pronckaus, kompensacijoms už Lietuvos piliečiams negrąžintą žemę išmokėti reikia 559 milijonų litų, o kol kas skirta tik 10 milijonų litų. Seimo Agrarinis komitetas siūlys, kad parlamentas kitų metų biudžete skirtų lėšų, kurios būtų išmokėtos kaip kompensacijos siekiantiems atgauti žemę mūsų šalies piliečiams, kalbėjo komiteto vadovas.

Kaip Eltos korespondentui tvirtino M. Pronckus, agrarinis komitetas siūlys Seimui tam tikslui skirti apie šimtą milijonų litų. Jeigu ši suma bus patvirtinta, žemės grąžinimo klausimai bus sprendžiami greičiau, žadėjo parlamentaras.

• **MAŽOSIOS POLITINĖS PARTIJOS NETURĖTŲ "LIKTI UŽ BORTO".** Seimo Pirmininką Česlova Juršėną pradžiugino "vieno mažųjų partijų atstovo malda už tai, kad Lietuvos centro sąjunga nelaimėtų artėjančių rinkimų į Seimą". Spaudos konferencijoje parlamento vadovas teigė, jog savaitgalį suvažiavimą surengusios Centro sąjungos pergalės atveju Lietuvoje vėl įsivyratų vienpartinė valdymo sistema.

"Dabartinis mažųjų partijų blaškymasis rodo, kad jos neįsitikinusios savo galimybėmis patekti į Seimą", – taip, demonstruodamas savo nuogastavimus "likti už borto", kalbėjo Č. Juršėnas. Jo žodžiais, jeigu bus nutarta padidinti rinkėjų balsų skaičių, kurį surinkusios partijos gali savo narius deleguoti į Seimą, mažosios politinės organizacijos iš tikrųjų "likti už borto". "Vadų ir vadelių daug, o armijos negausios". – pastebėjo Seimo pirmininkas, pažymėdamas, kad, mažosioms partijoms pavykus susitarti, kiltų pavojus LDDP.

Rusijoj auga partijų skaičius

Gruodžio mėnesį Rusijoje įvyks naujo parlamento (Dumos) rinkimai ir kampanija prasidėjo gan anksti. Kaip rudenį ir tinka, politinės partijos ėmė dygti kaip grybai. Oficialiai įregistruota jau daugiau 250 partijų. Daug jų yra keistuolių sumanytos, kaip "alaus mylėtojų" ar "mokesčių mažintojų". Daug grupių priskiriamos į "sofos politikų" kategoriją, nes tos partijos teturi tiek narių, kiek telpa ant vieno minkštasuolio.

Rusijos įstatymai reikalauja, kad registruojama politinė grupuotė, kuri kelia kandidatų į Dumą, turi turėti ne mažiau kaip 200,000 žmonių parašų. Taip, daug mažesnių partijėlių atkris dar prieš balsavimą. Yra tačiau penkios visai naujos politinės partijos, kurių nebuvo 1993 metų rinkimuose. Premjeras Černomyrdin įsteigė "Mūsų namai – Rusija". Partijoje vei-

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

kia valdininkai, aparatininkai, biurokratai, kurie siekia valstybės pastovumo, tvarkos ir ekonominio augimo. Buvęs Moldavos okupacinės kariuomenės vadas gen. Aleksandr Lebed įsteigė su Jurij Skokovu "Rusų bendruomenių kongresą". Partija gins rusus, gyvenančius kitose valstybėse. Dabartinis seimo pirmininkas Ivan Rybkin, nesugalvodamas savo partijai vardo, taip ją ir pavadino "Ivano Rybkino bloku". Nikolaj Ryžkov, buvęs Gorbačiovo laikais premjeru, užregistravo "Visa galia liaudžiai" partiją. Ji savo tikslu skelbia buvusios Sovietų Sąjungos atgaivinimą. Panašius šovinistinius tikslus skelbia ir Aleksandro Rutskoj įsteigta "Deržava" (Didžioji galybė). Ši grupė kalba apie buvusios imperijos atstatymą.

Užsienio korespondentai laiko šį politinių partijų antplūdį tik pasirodymu daug svarbesniems Rusijos prezidento rinkimams ateinančių metų birželio mėnesį. Visų naujų partijų steigėjai planuoja tapti prezidentais. Apgailestaujama, kad rusų ekonomikos reformatoriai gerojai suskilę. Penki svarbiausi reformų veikėjai įsteigė penkias naujas partijas. Yegor Gaidar vadovauja "Rusijos pasirinkimui", Grigorij Javlinski su Vladimiru Lukin, įsteigė "Yabloko", Boris Fedorov užregistravo savo "Pirmyn, Rusija!". Spėliojama, kad reformatoriai, kurie paskutiniuose rinkimuose buvo gavę 15.4 nuoš. balsų, priedo dar 7.8 nuoš. gautus "Yabloko", dabar dar daugiau susiskaldę, gaus po tris–keturis nuoš. balsų ir daugelis visai nepateks į parlamentą.

Komunistų partija, 1993 m. rinkimuose laimėjusi 12.4 nuoš. balsų, šį rudenį tikisi laimėti daugiau, nes su ja blokuojasi žemės reformai besipriešindama, Valstiečių, Michailo Lapsino vedama, partija, kolūkių ir valstybinių dvarų darbininkai. Komunistų vadas Gennadij Ziuganov kalba, jog rusai turėtų imti pavyzdį iš kaimyninių Rytų Europos šalių, kurių balsuotojai daug kur balsavo už komunistus.

Maskvoje toliau veikia Valstybinių turtų įstaiga, kuri planuoja ir vykdo Rusijos perėjimą į kapitalistinę sistemą. Sudaryti įmonių sąrašai, kur galima pirkti akcijas. Bandoma atsikratyti pelno nenešančių valstybinių bendrovių, nes vyriausybei reikia lėšų biudžeto subalansavimui. Prezidentas Jelcinas rugpjūčio 31 d. pasirašė privatizavimo taisyklių įstatymą. Biznio akcijas galės pirkti ir Rusijos bankai, bei užsienio firmos. Daugiausia dėmesio sukelia energijos bendrovės, metalo ir telefonų įmonės. Aktyviausiai investicijas siūlo JAV naftos bendrovė Atlantic Richfield (Arco) ir Mobil. Daug dėmesio patraukia Kaspijos jūros naftos šaltiniai, tačiau vis dar neaiški Rusijos politinė ateitis. Neaišku ir kokiais keliais, kuriomis vamzdžių linijomis Rusijos ir jos buvusių imperijos kraštų nafta keliautų į naftos vartotojų šalis.

TRUMPAI

• Komunistinės Kubos parlamentas rugsėjo 5 d. vienbalsiai žengė žingsnį kapitalizmo link. Paskelbta, kad bus leidžiamos užsienio investicijos ir pilna pelno garantija. Išimties daromos tik (Nukelta į 9 psl.)

• **LIETUVOS PREZIDENTO VIZITAI RUMUNIJOJE IR TURKIJOS.** Rugsėjo 19 dieną baigėsi Lietuvos Prezidento Algirdo Brazausko oficialus vizitas Rumunijoje.

A. Brazauskas žurnalistams sakė, kad pokalbyje su Rumunijos prezidentu Ion Iliescu jis aptarė šalių galimybes ir pastangas greičiau integruotis į Europos struktūras, tarp jų ir į NATO. "Mes, socializmo sistemos palikuonys, turime derinti savo žingsnius šiame sunkiame kelyje", pabrėžė A. Brazauskas. Kaip jau pranešta, Lietuvos Prezidentas pirmadienį po pietų susitiko su Rumunijos Ministru Pirmininku Nicolae Vaecaerolu. Pokalbio metu iš esmės susitarta dėl papildomų tranzito transporto kvotų, dėl įvežamų prekių dvigubo apmokestinimo išvengimo ir dėl galimo bevizio režimo įvedimo.

Antradienį Lietuvos Prezidentas pradėjo oficialų vizitą Turkijoje. Po oficialios sutikimo ceremonijos Ankaroje, Lietuvos ir Turkijos Prezidentai A. Brazauskas ir Suleiman Demireli kalbėjosi dviese. Tuo pat metu įvyko šalių delegacijų susitikimas. Jame aptartos tolesnės šalių bendradarbiavimo ekonomikos, kultūros ir socialinio gyvenimo srityse galimybės, pasirašytos sutartys dėl teisinės pagalbos bei kultūrinio bendradarbiavimo. Susitarimą dėl kontaktų ir bendradarbiavimo karinėse mokymo, technikos ir mokslo srityse pasirašė Lietuvos krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius. Turkija – septintoji NATO valstybė, su kuria Lietuvos krašto apsaugos ministerija pasirašė tokį susitarimą.

• **LIETUVOS TAIKDARIŲ MISIJA GALI BŪTI PRATĖSTA.** Jeigu trečią rugsėjo savaitę Jungtinių Tautų Saugumo taryba nuspręs pratęsti misiją buvusioje Jugoslavijoje, Danijos taikos palaikymo batalionas (DANBAT) drauge su jam priklausančiu trečiuoju Lietuvos taikdaryų būriu iš Šiaurės sektoriuje esančios Konstanicos bus perkeltas į Slavoniją – ginčijamą teritoriją Rytų sektoriuje.

Ketvirtadienį, rugsėjo 14 dieną, spaudos konferencijoje tokią nuomonę pateikė Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius, dvi tos savaitės dienas lankęs Kroatijoje taikos palaikymo misiją atliekančius Lietuvos karius.

Galimybę pratęsti JTO taikos palaikymo misiją buvusioje Jugoslavijoje KAM vadovui Zagrebe patvirtino JTO specialus pasiuntinys Yasushi Akashi ir šios organizacijos karinių pajėgų vadas generolas Benard Janvier.

• **PO METŲ LIETUVIAI GALĖS SAVARANKIŠKAI DALYVAUTI JTO MISIJOSE.** Ruklos tarptautinis mokymo centras įvertintas geriausiai iš Baltijos taikos palaikymo bataliono (BALTBAT) karių rengimo padalinių. Tokią išvadą penktadienį rugsėjo 15 dieną, spaudos konferencijoje pateikė Krašto apsaugos ministerijos sekretorius Valdemaras Sarapinas, tą pačią dieną grįžęs iš BALTBAT valdymo grupės pasitarimo Kopenhagoje.

Kaip jau buvo skelbta, šiuo metu formuojama BALTBAT nacionalinė lietuvių kuopa, kurią sudarys 138 savanoriai eiliniai. Ruklos mokymo centre juos mokys 35 Lietuvos karininkai ir puskarininkai, nuo sausio mėnesio besitobulinantys Adažiu mokymo centre Latvijoje. Į mūsų šalį grįžę rugsėjo pabaigoje, su naujokais jie pradės dirbti nuo spalio 16 dienos.

Baigę mokytis Rukloje, nacionalinės kuopos kariai nuo kitų metų rugpjūčio mėnesio jau galės atlikti taikos palaikymo misijas drauge su Šiaurės šalių batalionais, o nuo spalio BALTBAT nariai savarankiškai dalyvaus misijose. (ELTA)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusl metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

NAUJAS DERLIUS, NAUJOS BĖDOS

Juozas Žygas

Rudens metas Lietuvoje būdavo ne tik darbų užbaigimas, bet ir proga su kaimynais pasidžiaugti ir putojančio alučio ašocius pakilnoti. Kuomet gandrai padangėje būriavosi ir jaunikliai savo sparnų stiprumą bandė, kaimuose ir sodybose dūzgė kuliarnosios ir lyg auksas grūdai į maišus byro. O kada paskutinius maišus į svirus sunešdavo, tai pasigirdavo armonikos garsai ir jaunimo dainos. Ūkininkai po sunkių vasaros darbų matė, kad jų pastangos ir prakaitas nešė didelį derlių. Tai reiškė, kad ne tik kaimas bus sotus, bet maisto liks miestui ir net eksportui į užsienį. Taip pat ūkininkai žinojo, kad iš jų niekas nesišaipys, bet norės jų derlių nupirkti ir pinigus iš karto mokės!

Dabar laikai pasikeitė, nebėra kaimų, nebėra talkų ir nebegirdėti armonikos garsų. Ūkininkai vietoje pelnyto džiaugsmo dabar turi didelį rūpestį, ką su tuo derliumi daryti? Atsistačiusi Lietuva ne tik mūsų nenorėjo, bet nenorėjo ir Nepriklausomos Lietuvos ūkinio palikimo, manydami, kad patys viską geriau žino. Tad neorganizavo kooperatyvų ir nebeatstatė Lietūkio, Maisto, Pienocentro, Sodybos ir kt. Ne tik kolchozus, bet ir visas ūkines organizacijas (lyg kokie užkariautojai), pradėjo išsiplėšyti ir "privatizuoti".

Kadangi nebėra kooperatyvų ir nebėra Lietūkio, tai ūkininkai priklauso nuo visokių vertelgų malonės, kurių didžiuma nėra sąžiningi. Tad ir derlių nuėmus nebeskamba dainos, bet žemdirbių ir vertelgų dejonės. **"Tre-ti metai įvapijūtė – tarsi stichinė nelaimė"** (Lietuvos aidas 1995. VIII. 8). "AB "Vievio malūnas", pradėjo darbą organizuotai, sukaupė lėšų, su žemdirbiais iš karto atsiskaito. O akcinės bendrovės "Kė-

dainių grūdai", panevėžiškė "Malsena", "Šiaulių malūnas", "Joniškio grūdai" pradėjo dejuoti, kad nėra pinigų, negali už grūdus mokėti. Panevėžio rajono Ėriškių žemės ūkio bendrovė į "Malseną" pristatė 100 tonų kviečių, o negavo nė cento". Esant tokiai padėčiai yra visai nenuostabu, kad dideli žemės plotai dirvonuoja, o Lietuva už užsienio kreditus grūdus ir mėsą importuoja.

Po Pirmojo pasaulinio karo nepriklausoma Lietuva, praėjus penkeriems metams, jau buvo stiprokai įkėlusį koją į maisto eksportuotojų eiles. O dar keletai metų praėjus, linų eksporte buvo antroje vietoje Europoje. Buvęs Plungės linų fabriko savininkas K. Pabedinskas, yra skaitęs paskaitas tema: "Javai duonai – linai pinigams". Linai ir sėmenys augintojams duodavo geras pajamas. Be to, linų pluoštą parengiant reikia daug darbo rankų, kurių, mačiau, Lietuvoje perteklius yra. Bet beveik niekas nenori dirbti ar pinigus į gamybą investuoti. Visi link greitai ir daug uždirbti. Kam dar galvas sukti – kuomet galima už 30 % paskolinti, o padori gamyba tokių procentų niekuomet neatneš! Valdžios pareigūnai tik kalba, o padėtis eina blogyn, žinoma, tik ne jiems! Tenka iš Lietuvos pareigūnų girdėti ir spaudoje skaityti, kad Lietuvoje žemės ūkis yra "nerentabilus". Žvejybos laivynas irgi buvo nerentabilus. Tad greitai teliks tik praeities prisiminimai. Kam reikia dirbti – jeigu galima iš užsienių skolintis. Gautas užsienio paskolas pati valdžia neadministruoja, bet paveda "savųjų" bankams. Nors daugelis bankų bankrutuoja, tačiau jų buvo direktoriai kalėjimuose nesėdi, o nuvaryti pinigai – saugiai užsienio bankuose deponuoti.

TIESĄ SAKYTI NIEKAD NEVĖLU

(Atkelta iš 1 psl.)

iššvaistytą be jokio pardavimo už pinigus ar investicinius čekius". Iki Seimo rinkimų nė viena valstybinė įmonė netapo privačia be privatizavimo.

Konservatoriai teisūs – niekas neatsiranda iš nieko. Krokodilo ašarų liejimas dėl dešiniųjų išardytų kolchozų ir gąsdinimai, kad dabar dirbantys piliečiai turi uždirbti duoną bemaž milijonui pensininkų, yra laužti iš piršto. Nūdienai pensininkai, o tuo labiau buvusieji tremtiniai ir politiniai kaliniai, sočių ir aprūpintą senatvę užsidirbo su kaupu. Valstybės turtas, sukurtas jų darbu. Tik dabar ji nusavino, atėmė, pasidalijo buvusios partinės nomenklatūros ir su jomis susijusios nusikaltėliškos struktūros. Naujieji turčiai negalėjo atsirasti iš niekur. Tai ne tik trečdalis valstybės piliečių

apiplėšimas, bet ir įžūlus pasityčiojimas iš jų. Tai ne tik jų darbo nuvertinimas, bet ir dorovės principų trypimas. Saujelei nuoviršų (statistika rodo tokių esant tik 7 proc.), susigrobusių ar kitaip pasisavinusių valstybės turtą, nerūpėjo ir nerūpi nei valstybės interesai, nei Tėvynės ateitis, nei piliečių gerovė. Teisingumui būtų nelengva atskirti juos nuo sąžiningų ir dorų verslininkų, tačiau tai padaryti anksčiau ar vėliau reikės.

Pastaruoju metu suaktyvėjo vadinamųjų nuosavybės saugos šalininkų veikla. Jie gana "moksliškai" postringauja apie teigiamą nuosavybės vaidmenį ugdant demokratinę visuomenę, tačiau, kaip vandens į burną paėmę, tyli apie tos "nuosavybės" atsiradimą. O juk nuosavybė tik tada teisėta, ir tik tada tokia atsiranda, kai ji įgyjama teisėtu būdu. Vog-

mas, grobimas, apgaulė, prichvatizavimas, pasinaudojimas tarybine padėtimi susigrobto turto nuosavybe anaipol nepaverčia. Bruzdesys dėl "nuosavybės saugos" rodo, kad valstybės turto prichvatizavimas eina į pabaigą, kad nuoviršai ne juokais susirūpino savo įvaizdžiu. Palengva artėja metas, kai kiekvienam grobstytojui, sukčiui, stašaitiško tipo nuoviršui labiausiai reikės pado-raus, sąžiningo žmogaus kaukės. Tuo pradėta rūpintis gana kvalifikuotai.

Todėl tie, kurie analizuodami visuomenėje vykstančius procesus, atskleidžia tikrąsias ekonominės suirutės, valdininkų korupcijos ir didžiunos gyventojų nuskurdinimo priežastis, yra labai reikalingi apkvailintos pilietinės sąmonės blaivintojai.

Kai tautą ištikdavo katastrofinės nelaimės, visada rasdavosi tiesos sakytojų. Nūdienu – ne išimtis.

(Tremtinys)

PILIETYBĖS ĮSTATYMO PATAISAS SVARSTYS SEIMAS

Eivydąs Radvila

Rugsėjo pirmoje pusėje prezidentui A. Brazauskui buvo įteiktos Lietuvos pilietybės įstatymo pataisos. Jas parengė bendra Lietuvos pareigūnų ir išeivijos bendruomenių atstovų komisija, sudaryta šių metų pavasarį Prezidento įsaku. Septyniolikos narių komisijoje dirbo Pasaulio, Australijos, JAV, Kanados, Rusijos, Sibiro, Vokietijos lietuvių bendruomenių, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos, Amerikos lietuvių tarybos atstovai, aukšti Užsienio reikalų, Vidaus reikalų, Teisingumo ministerijų pareigūnai, Seimo nariai, Prezidentūros atstovai, teisininkas iš JAV Bronius Nemicas. Komisijai vadovavo Seimo ir LDDP frakcijos narys Rimantas Markauskas, jo pavaduotoju buvo paskirtas Pasaulio lietuvių bendruomenės vicepirmininkas Rimas Česonis.

Daugiausia dėmesio komisija buvo sutelkusi teisės į pilietybę įrodymo palengvinimo klausimus. Pagal dabar galiojantį įstatymą, norint įrodyti šią teisę, reikia pateikti dokumentus, kurių galbūt nėra pavykę išsaugoti – gimimo liudijimus, Lietuvos Respublikos vidaus ar užsienio pasus. Komisija siūlo, kad reikalingais įrodymais būtų pripažįstami ir dokumentai apie tarybą Lietuvos kariuomenėje ar valstybinėje tarnyboje, mokymąsi, darbą ar gyvenimą Lietuvoje iki 1940 metų birželio 15 dienos, taip pat šių dokumentų patvirtintos kopijos.

Lietuvių kilmę patvirtinančiais dokumentais taip pat siūloma laikyti dokumentus, tiesiogiai ar netiesiogiai rodančius, kad asmens seneliai, tėvai ar bent vienas iš jų buvo lietuviai, taip pat asmens rašytinį pareiškimą, jog jis laiko save lietuviu. Nesant patikimų lietuvišką kilmę įrodančių dokumentų, atskirus kiekvieno asmens atvejus turėtų spręsti Pilietybės reikalų komisija.

Bendra Lietuvos pareigūnų ir išeivijos atstovų komisija taip pat siūlo, kad išimtinė teise suteikus kam nors Lietuvos pilietybę, jo šeimos nariams neveiktų įprasta natūralizacijos tvarka – kai po trejų metų santuokos su Lietuvos piliečiu, pilietybę gauna jo žmona (vyras) arba santuokoje gimę vaikai.

Komisijos narių nuomone, Pilietybės įstatymu neturi būti nustatoma teisė į nuosavybę ir apibrėžiamas nuolatinio Lietuvos gyventojo statusas, kadangi tai nėra tiesiogiai su pilietybe susiję dalykai. Tai turėtų numatyti kiti įstatymai.

Kaip pažymėjo A. Brazauskas, Pilietybės įstatyme padarius siūlomas pataisas, ypatingai palengvėtų Lietuvos pilietybės pripažinimas išeivių vaikams ir vaikaitams.

R. Česonis pažymėjo, kad aptariant pasiūlymus, būta labai daug aštrių ginčų, tačiau tai išėjo į naudą, kadangi tokiu būdu išaiškėjo įvairiuose kraštuose gyvenančių lietuvių interesų skirtumai,

buvo išvengta nesusipratimų, kuriuos galėtų sukelti Lietuvos teisinės sistemos ypatumai. Jo manymu, teikiant pasiūlymus, buvo atsižvelgta į visus lietuvių – tiek gyvenančių Vakaruose tiek buvusios Sovietų Sąjungos teritorijoje – poreikius, o taip pat ir į kitų asmenų, kurie yra buvę Lietuvos piliečiais, teises.

Šiomis dienomis komisijos parengti siūlymai pateikti svarstyti Seimui. Pateiktame įstatymo projekte dar kartą apibrėžiama, kas yra Lietuvos piliečiai. Jais siūloma laikyti asmenis, iki 1940 m. birželio 15 d. turėjusius Lietuvos pilietybę, ir jų vaikus (jeigu jie neregistravo iš Lietuvos); asmenų, turėjusių Lietuvos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., vaikaitai jeigu jie neįgijo kitos valstybės pilietybės; lietuvių kilmės asmenis, gyvenančius užsienio valstybėse, kurie išvyko iš Lietuvos teritorijos iki 1918 m. vasario 16 d. ir neįgijo kitos valstybės pilietybės – čia išvardinti tik išeivius liečiantys atvejai.

Projekte lietuvių kilmės asmenimis (jiems išsaugojama teisė į Lietuvos pilietybę) siūloma laikyti asmenis, kurių tėvai ar seneliai arba vienas iš tėvų ar senelių yra lietuviai ir pats asmuo pripažįsta, kad laiko save lietuviu. Asmenims, kuriems išsaugojama teisė į Lietuvos Respublikos pilietybę, pagal jų prašymą išduodami šią teisę patvirtinantys dokumentai, jie ir jų šeimos nariai gali atvykti į Lietuvos Respubliką bei iš jos išvykti be vizų, jie gali gyventi Lietuvoje, jiems netaikomi imigracijos įstatymo reikalavimai.

IR VĖL RINKIMAI

Vilius Bražėnas

Ateinančiųjų, 1996-ųjų metų rinkimai turėtų JAV lietuviams dvigubai rūpėti. Vieni vyks Lietuvoje, kiti gi Amerikoje. Kadangi daugelio valstybių pasaulyje likimas gerokai priklauso nuo to, kokią vyriausybę išsirenka amerikiečiai, vėta į JAV rinkimus pažvelgti iš anksto. Šiuo metu labiausiai kalbama apie JAV prezidentinius rinkimus.

"Istorija kartojasi" net DIRVOJE. Atsitiktinai byloje suradau 1980 m. rugpjūčio 14 d. DIRVOS "vm" skiltį "Iš kitos pusės". Ten rašoma: "Kaip paprastai prieš rinkimus, taip ir šiais metais Vilius Bražėnas grįžo į šiuos puslapius, šį kartą rašydamas apie sen. Barry Goldwaterio knygą 'Be jokių atsiprašymų'." Tad ir 1996 metų išvakarėse tuo pat klausimu "grįžtu į šiuos puslapius." Anuomet minėtos skilties autoriui matyt užkliuvo mano keltas Goldwaterio turėjimas "moralinės drąsos ištverti amerikanizmo principuose". Tai minėjau remdamas Ronald Reagano kandidatūrą į prezidentus, ir jame įžiūrėdamas amerikanistą, o ne internacionalistą. JAV kairieji, kurie dažnai mandagiai vadinami "liberalais", bijojosi gubernatoriaus Reagano. Bandė jį, kaip ir "vm", pristatyti tik kaip "cowboy'iskų filmų rodomą jau po vidurnakčio" artistu.

Deja, ne vienas mūsų išeivijos "politologas", žurnalistas ir šiaip, tariamai politiniai apsišvietę, inteligentas žindo politinį – informacinį pieną vien tik išdidžiosios JAV žinybos tešmens. Ypač didieji JAV dienraščiai ir 3 TV tinklai buvo tvirtoje globalistų, per jų samdinius "liberalus", kontrolėje. Tad ne nuostabu, kad ir "vm" manė, jog Reagano amerikanizmas galės padaryti išpūdzio tik "kokio šimto gyventojų kaimeliui, pasiilgusiam senų gerų laikų". Kaip istorija moko, savo pažiūras narciziškai įsimylėję JAV "liberalai" bu-

vo apstulbinti 1980-ųjų metų rinkimų pasėkomis.

Kas tai panašaus gali įvykti ir 1996 m. Anuomet R. Reaganas tapo JAV prezidentu, kadangi didžioji žinyba nesugebėjo pakeisti balsuotojų patriotinių nuotaikų į internacionalizmą. Tai, kaip matėme, pajuto ir Kremlius bei jo pastatyta Berlyno Siena.

Šiais priešrinkiminiais metais norėčiau atkreipti dėmesį į kitą "Amerikanistą" kandidatuojančią į JAV prezidentus Respublikonų partijos sąraše, apie kurį didžioji žinyba bandė kaip galint ilgiau nutylėti. Turiu mintyje Patrick J. Buchanan, kurį jo rėmėjai šeimyniškai vadina "Pat". Tai iš seno žinomas tvirtas konservatorius, amerikanistas, atsakingose pareigose dirbęs Nixono ir R. Reagano Baltuosiuose Rūmuose.

Jis yra ypač išgarsėjęs kaip dešinysis kolumnistas, "liberalams" pabaisa, neatlaidus komunizmo apskritai ir SSSR konkrečiai priešas. Vargu ar kuris JAV lietuvių nežino jo tvirtų pasisakymų už Lietuvos nepriklausomybę. Jis nesigėdi atviro katalikiškumo, ir skelbia kultūrinį karą už Amerikos sielą. Ne be pagrindo Pat, kaip ir mūsų išeivijai, bandome prisegti nacio ir antisemito vardą su rasisto priespalviu. Tai 1992 m. rinkimų metu padarė net "liberalų" ir "konservatorių atstovų" apvainikuotas Bill Buckley.

1992 m. Pat kandidavo, bandydamas pasukti George Bush dešinien. Nepavyko, ir Respublikonai pralaimėjo. Dabar jis rungtiasi, kad 1996 m. visą Ameriką atsukus dešinien. Šiuokart su juo daug kur jau skaitomasi, kaip su rimtu kandidatu. Net "liberalų" spaudos orakulas David Broder kairiame "Washington Post" parašė skiltį pavadintą "Žiūrėtina į Buchanan Rimtai". Dešinys "The Washington Times" rugpjūčio gale rašė apie teigiamai pasikeitusią pažiūrą į Pat galimybę būti išrinktam, ku-

rią tarp kitų pareiškė Donald E. Wildmon, 500,000 narių American Family Association prezidentas: Wildmon mano, jog didžiausias Buchanan pakilimas įvyko, kai spauda paskelbė jį čempionu neseniai įvykusio savaitgalinio Ross Perot organizacijos United We stand America sąskrydžio Dallas mieste. Wildmon prisipažino ligi tolei abejojęs, ar Pat galės būti išrinktas. Panašiai pasisakė ir įtakingas konservatorius Paul M. Weyrich, Free Congress Fundacijos ir National Empowerment Televizijos steigėjas. Ypač reikšmingu laikytinas įtakingiausio New Hampshire valstijos dienraščio "The Manchester Union Leader" ankstyvas pasisakymas už Pat Buchananą. Tai laikraštis, kurs dažnai nulėmė lemtingus rinkimus toje valstijoje, kas atsiliepėdavo visoje Amerikoje.

Valdančioji klika, kuriai ne labai svarbu, ar Bill Clinton ar Bob Dole laimėtų rinkimus, matyti susirūpino, jog gali būti, kad nei tas, nei kitas... Jų planai įstrigs, jei žmonės nutars išsirinkti prezidentu ne jų kurį statytinį globalistą, o amerikanistą. Atrodo todėl yra maišomos kortos, iškišant "ne kandidatų", kaip Newt Gingrich ir Colin Powell.

Su Pat Buchanan kandidatūra turiu ir asmeninį ryšį. Dar 1986 m., specialioje gruodžio vidurio LEE CONSTITUTION savaitraščio (kurį redagavau) laidoje savo skiltyje pasiūliau Patrick Buchananą kandidatūrą į prezidentus 1988 m. rinkimams. Ko gero buvau pirmas tai padaręs spaudoje. Tada jisai ėjo Komunikacijos Direktorius pareigas R. Reagano Baltuosiuose Rūmuose. Tad gavau jo padėką už siūlymą, laišku oficialiame Baltųjų Rūmų blanke. Tuo pačiu jis paprašė jį paremti gal kada nors ateityje. Šiuo rašiniu bandau tai daryti, ir tikiuosi, jog, reikalui pribrendus, ir JAV lietuvių atitinkamai parems šį buvusio Lietuvos okupanto priešą ir Lietuvos nepriklausomybės draugą.

1995. 9. 13

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SĄJUNGA SIŪLO STIPRESNĘ KOALICIJĄ

Vytautas Šeštokas

Kaip teko patirti iš Lietuvos spaudos, Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininkas R. Smetona neatmeta galimybės, kad vieną dieną valdžia dėl nesugebėjimo spręsti valstybės reikalų gali būti pietiskai paprašyta pasitraukti ir pareikalauta pirmalaikių Seimo rinkimų.

Mano nuomone idėja yra gera, tačiau iki naujų rinkimų dabar beliko nedaug laiko. Ar neveretėtų truputį palaukti ir dar tvirtiau pasirengti Lietuvių tautininkų sąjungai, kuri galėtų daugiau laimėti, LDDP praradus krašto valdymą.

Duomenys rodo, kad be Rimanto Smetonos Tautininkų sąjunga turi ir daugiau gabių jaunų žmonių, kurie galėtų būsimoje vyriausybėje ir Seime užimti daugiau vietų.

Visiems yra žinoma, kad dabartinis prezidentas Algirdas Brazauskas, remiamas tik savo valdančios partijos, neatstovauja visų gyventojų sluoksnių, todėl vieną dieną turės užleisti savo vietą naujai išrinktajam.

Nežiūrint to kada įvyks Seimo rinkimai, jau dabar yra svarbi ir būtina dešiniųjų partijų koalicija. Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininkas R. Smetona mano, kad opozicinės partijos galėtų patiekti bendrą rinkimų sąrašą, kuriame būtų tokių asmenybių, kaip Valdas Adamkus, Vytautas Lands-

bergis, Aloyzas Sakalas, Romualdas Ozolas, bei daugelio kitų pavardės. R. Smetona kalba ir apie Centro jėgų bloką. Centro jėgų blokas būtų sveikintinas, jeigu jį pavyktų įgyvendinti.

Užsienio lietuviai turi gerų ir kvalifikuotų intelektualų. Tačiau, mano nuomone, kandidatas į Lietuvos Respublikos prezidentus neturėtų būti užsienio lietuvis iš Chicagos, ar Los Angeles, ar kur jis begyventų užsienyje. Atsiminkime vieną, mūsų lietuvių išeivijoje yra mažuma.

Leiskime jiems Lietuvoje iš savo tarpo išsirinkti tą kandidatą, kurį pati tauta norės. Tauta savo rezerve turi dideles jėgas, o platesnė dešiniųjų partijų koalicija, yra būtinas faktorius.

Deja šiuo metu Lietuvoje dar nėra ne tik tikros dešiniųjų partijų koalicijos, bet net ir rimto bendradarbiavimo. Jas sutelkti į vieną politinę jėgą galėtų tikras vadovas.

Baigdamas norėčiau pažymėti, kad ateis diena, kada iškils tikrasis vadovas, kuris dirbs visos Lietuvos gerovei. Ateityje turės išnykti žalingas grupinis susiblokavimas.

Dabar turime daug neteisybės ir grupinių savivaliavimų, kurie atnešė daug nuostolių visiems Lietuvos gyventojams.

beliko nė svetimos kariuomenės. Todėl kai kurios konkrečios pastarųjų trejų metų klaidos - ypač žemės ūkio politikoje - turi būti matomos vienareikšmiškai.

Prisimename gąsdinimus, kad į Lietuvą "be kolchozų" jau slenkąs badas. Pati save tuo įtikinusi LDDP valdžia nepasirengė supirkti derliaus. O jis buvo gražus. Ir ūkininkų dalis čia - netikėtai (LDDP netikėtai) didelė! Todėl nesupirko. O jeigu leido supilti saugojimui (kol galėsia supirkti!), tai pinigų negavęs ūkininkas už tą Lietuvos derliaus pasaugojimą dar turėjo pats mokėti.

Klaida tai buvo ar pasirengimas kitam sezonui, kad valdžios "pamokyti" ūkininkai sutiktų su bet kokiomis sąlygomis?

Prisiminkime. Užaugo vėl naujas gražus derlius. Ir valdžia pasiūlė, lyg pajuokai, tokias mažas supirkimo kainas, kad žlugdytų pradedančius ir norinčiuosius atgrasyti nuo ūkininkavimo apskritai. Bet žmonės pardavė į užsienį, kur geriau mokėjo. O valdžia, pamačiusi klaidą, pakėlė supirkimo kainas per

vėlai, per mažai supirko. Kai Lietuvos grūdų duonai pristigome - pirkto jau iš užsienio. Kaip seniau sovietijoje. Ir didžiai permokėjo, nė iš tolo tiek nesiūlę saviems ūkininkams. Užtat parėmė užsienio ūkininkus.

Kieno sąskaita? Ogi mūsų, duonos valgytojų sąskaita.

Valgytojų partijos prezidentas (gal prisiminate artistą R. Vilkaitį ir tuos rinkimus?) šito nebūtų leidęs...

Kas tada leido? Kas taip nuostolingai darė? Ir kiek nuostolių Lietuvos žemdirbiams ir duonos valgytojams padaryta? Kas galų gale už tai atsakingas? Į šiuos klausimus atsakymo nėra, nebent į paskutinį. Niekas neatsako, draugai brangūs žmonės. Šia prasme itin ženkliai stabilizacija.

Jų kompetencijos klaidų nedaro. O ar nesuklydo žmonės, kai rinko? Ar nesuklydo, kai klausė gąsdinimų neiti į referendumą?

("KL")

KLAIDOS ANKSČIAU IR DABAR

Petras Gaižėnas

Mėgiamiausiu dabartinės valdžios ekonominių nesėkmių pasiteisinimu yra nuolat kartojamas teiginys, kad jos pirm-takai sužlugdė Lietuvos žemės ūkį, stengiantis tuo įrodyti, jog kolchozinis kaimas buvo vos ne visuotinio klestėjimo etalonas. Tačiau gyvenimas rodo visai ką kitą. Atsigaunantys Lietuvos ūkininkai jau įrodė, kad jie pajėgūs išauginti gerus derlius ir aprūpinti šalį maisto produktais. Tik pabrėžtinai neigiama valdžios pažiūra į juos, žlugdo jų pastangas.

Klaidos būna konkrečios. Tuščia kalbėti apskritai, kad būta klaidų. Kas gi jų nedaro? Tai negi paneigsi, pone Landsbergi, kad jokių

klaidų nepadarė? Svarbiausiojo dalyko - kad jūs, nepriklausomybininkai iš Sąjūdžio, netikėjote kolchozų sistemos ateitimi ir ėmėtės reformos,

pagrįstos privačia žemės nuosavybe, - to ir jūs nesutinkate, ir mes negalime pripažinti klaida. Tegul tai skelbia SSRS garbintojai, Stalino ir Brežnevo medalininkai. O jau reformas darant - kai vykdytojai rajonuose ir kaimuose buvo nusiteikę prieš reformas, kai tyčia kreipė į pajuoką ir pasipiktinimą, - būta visko. Tą dar svarstysime ir svarstysime. Kada nors išnagrinėję aprašys Lietuvos išlaisvinimo istorikai.

Bet štai atėjo vieningos piramidės valdžios laikai. Ne-

Iš kelionės į Lietuvą sugrįžus

ANTANO SMETONOS GIMTINĖJE MINĖJOME JO GIMTADIENĮ

Po trijų metų vėl mudu, aš su vyru, keliavom žaliuojančiais Lietuvos laukais, stebėjom, gėrėjomės gražia gamta, sekėm gandrų laukuose ir aukštai lizduose. Oras buvo nepaprastai puikus, kas dar labiau giedrino mums nuotaiką.

Lankėm gimines Vilniuje, Bukonyse, Šakiuose, Šiau-

liuose, Joniškėje, Panevėžyje, Prienuose, Birštone, Kaune. Aplankėm Kryžių kalną, M.K.Čiurlionio muziejų Druskininkuose, Kudirkos Naują miestą. Teko pagrybauti.

Ypač išimintina diena tapo rugpjūčio 13-oji. Tą dieną netikėtai teko dalyvauti iškilmėse Antano Smetonos 121-ajam gimtadieniui pami-

Paminklinis akmuo Antano Smetonos gimtinėje Užulėnio kaime.

D. Kižio nuotr.

Mokykla Užulėnio kaime, kurią pastatė savo gimtinėje Antanas Smetona.

D. Kižio nuotr.

nėti. Kadangi pusseserės vyras giminiuojasi su Smetonų šeima, patekome ir mes. Kaip ir kasmet, prezidento gimtinėn susirinko giminės ir artimieji paminėti jo gimtadienį. Prezidentas gimė 1874-8-10.

Į šventę Užulėnio kaime, Ukmergės rajone, suvažiavo daug žmonių, autobusais ir lengvaisiais automobiliais iš įvairių vietų. Buvo daug vėliavų, moterų tautiniais rūbais, uniformuotų šaulių būrys.

Visi išklausė Mišias. Bažnyčia buvo perpildyta, stovėjome šventoriuje. Net rikiuoti šauliai buvo lauke. Po pamaldų procesija ėjo

prie kryžiaus, kur žmonės sutikdavo prezidentą, kai jis atvažiuodavo į tėviškę.

Vėliau visi sugrįžo į sodą. Mus gražiai priėmė prezidento giminaitis Algirdas Muleranka su žmona Albina. Atsigaivinom šaltu vandeniu iš šulinio, iš kurio vandenį gerdavo ir prezidentas.

Prie paminklinio akmenų įvyko iškilmingas prezidento 121-ųjų gimimo metinių paminėjimas. Jo metu kalbėjo Lietuvos tautininkų sąjungos pirmininkas Rimantas Smetona, Seimo Tautininkų frakcijos seniūnas Le-

onas Milčius. Dar kalbėjo Molėtų ir Ukmergės merai. Sugiedojus Lietuvos himną, visi ėjo prie labai gausiai vaisėmis apkrautų stalų. Tai buvo iš tikro nepaprastai maloni popietė. Man dar teko ir pailsėti vėsoj seklyčioj.

Po šios šventės dar pakeliavom pro Molėtus link Palūšės ir apsistojom viloje ant Dringio ežero kranto, Jonalaukio kaime, Ignalinos rajone. Pakeliavę, pasisėmę gausybę neužmirštamų įspūdžių ir pabuvę gražioje gamtoje, vėl turėjom atsisveikinti su gimtine.

Mirga Kižienė

Žinios iš Chicagos

Tautos fondo veiklai suaktyvinti

1995 metais rugsėjo 6 d., dr. Leono Kriaučeliūno iniciatyva, "Laisvosios Lietuvos" patalpose, 2618 W. 71-st St. Chicago, Ill., buvo sušauktas TF atstovybės Chicagoje susirinkimas.

Šiame posėdyje dalyvavo: dr. L. Kriaučeliūnas, M. Marcinkienė, A. Repšienė, A. Tiškuvienė, J. Žemaitis, ir P. Povilaitis.

Aptariant Fondo reikalus, buvo išreikšta vieninga nuomonė, jog reikalinga suaktyvinti TF veiklą Chicagoje. Numatyta organizuoti du parengimus metuose, kad prijauciantieji galėtų susitikti ir suteikti sugestijas, kaip geriausia teikti paramą besikeliančiai Tėvynei iš okupacinio letargo. Kaip žinome, su atsistačiančia Lietuvos nepriklausomybe, mū-

sų darbai nesibaigia, o jų dar labiau gausėja. Reikalinga ir toliau kaupti pinigus pagalbai ne tik ekonominiams, bet ir moraliniams atsistatymui. Tikimės tam pritarimo.

Nedalyvaujant ankstyvesnei TF atstovybės Chicagoje valdybai, sutarta sudaryti vieneriems metams naują valdybą, kuri pasiskirstė pareigomis: pirmininkė Matilda Marcinkienė, vicepirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas, antras vicepirmininkas Juozas Žemaitis, izdininkas Pranas Povilaitis, sekretorė Agutė Tiškuvienė, 2-ra sekretorė Antanina Repšienė ir narė spec. reikalams Vida Šakevičiūtė.

Laukite tolimesnės mūsų veiklos žinių.

Agutė A. Tiškuvienė
Sekretorė

Lietuvių kalbos kursai Balzeko muziejuje

Jau ne pirmus metus Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje rengiami lietuvių kalbos kursai. Norintys susipažinti su šia kalba, išmokti parašyti laišką giminėms į Lietuvą ar perskaityti gautą žinutę iš Lietuvos, norintys susikalbėti su draugais, o gal būsimais verslo partneriais Lietuvoje ar turintys bet ko-

kių kitų tikslų bei užmojų, kuriuos įgyvendinant reikia mokėti lietuviškai, kviečiami į šešių savaitių lietuvių kalbos kursus.

Kursai vyks šeštadieniais, nuo 11 iki 1 val. po pietų, nuo šių metų lapkričio 4 d. iki gruodžio 9 d. Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL.

Dėstytoja Karilė Vaitkutė, muziejaus švietimo skyriaus vedėja, turi lietuvių kalbos ir literatūros magistro laipsnį. Ji yra dėsciusi lietuvių kalbą pradedantiems bei pažengusiems University of Illinois at Chicago ir University of Washington, Seattle.

Kursus lankantieji bus ne tik mokomi keturių pagrindinių kalbos mokėjimo komponentų, t.y. supratimo, kalbėjimo, skaitymo ir rašymo, bet ir supažindinami su lietuvių kultūra. O šiam tikslui ge-

resnės ir patogesnės vietos nei Balzeko muziejus galime ir neieškoti. Taigi, kviečiame mokytis. Šie kursai – puiki proga tiems, kurie neturi laiko ir galimybių mokytis lietuvių kalbos visus metus aukštosiose mokyklose.

Mokestis už šiuos šešių savaitių kursus – \$66. Dėl tolesnės informacijos prašome kreiptis į Balzeko muziejų telefonu (312) 582-6500 kasdien nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.

(Muz. inf.)

Kandidatai žurnalisto premijai

Lietuvių Fondas nuo 1970 metų yra paskyręs visą eilę kultūrinių premijų. Jas skirsto JAV LB Kultūros taryba, jos pakviestos komisijos. Viena iš tų \$1,000 premijų yra mūsų išeivijos spaudoje besireiškiančio žurnalisto premija. Šių metų žurnalisto premijos paskyrimą JAV LB Kultūros taryba pavedė ilgalaikiams Lietuvos žurnalistų sąjungos JAV nariams: Broniui Juodeliui ir buvusiems žurnalisto premijos laureatams Antanui Juodvalkiui ir Juozui Žygui, jiems sudarant premijos skyrimo komisiją.

Žurnalisto premijos kandidatais gali būti visi išeivijos lietuviškos spaudos bendradarbiai, žurnalistiniai, redakciniai darbai dirbantieji asmenys, dar nepremijuoti, gy-

veną Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Kandidatus komisijai pristatyti gali bet kuris išeivijos lietuvišką spaudą skaitantis asmuo. Pristatant kandidatą reikalinga prie vardo, pavardės, adreso, telefono pridėti jo/jos žurnalistinės veiklos santrauką ir motyvus, kodėl jis ar ji vertas(-a) žurnalisto 1995 metų premijos.

Premijos kandidatų pristatymas turi būti atliktas iki 1995 m. spalio mėn. 15 d. (pagal pašto anspaudą). Pristatymus siųsti Broniui Juodeliui, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL. 60514. Dėl informacijos skambinti vakarais tel. (708) 986-1613.

Bronius Juodelis
Komisijos pirmininkas

Mokslinė konferencija

Amerikos lietuvių genealogijos draugija ir Amerikos lenkų genealogijos draugija rengia konferenciją SANDRAUGA – DVI TAUTOS AMŽIŲ BĖGYJE kuri įvyks spalio 28 – 29 dienomis Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Konferencija skirta lietuvių ir lenkų istorijai ir genealogijai. Pranešimus skaitys ir diskusijoje dalyvaus dr. Alfred E. Senn, Madison – Wisconsin universitetas; dr. Antanas J. Van Reenan, Columbia kolegija Chicagoje; dr. Joseph T. Hapak, Moraine Valley kolegija; Robert A. Balzekas, Amerikos lietuvių genealogijos draugijos prezidentas; Jessie Ecker Daraska, Balzeko muziejaus genealogijos skyriaus vedėja; John Daraska, lietuvių genealogijos tyrinėtojas; Judith R. Frazin, buvusi Illinois žydų genealogijos draugijos prezidentė; Dennis Kolinski, Illinois istorijos draugija; Edward Pocius, lietuvių genealogijos tyrinėtojas; Daniel M. Schlyter, Šeimos istorijos bibliotekos Salt Lake City konsultantas, Lenkijos, Slovakijos ir Čekijos genealogijos specialistas.

Dėl registracijos prašome kreiptis į Balzeko muziejų telefonu (312) 582-6500. (Muz. inf.)

KUNIGO KELIAS

Pranas Kulikauskas

Kun. Vladui Mironui – 115 metų

1. Gyvenimo kelias

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę 1990 metais, nė karto nebuvo prisimintas 1918 m. vasario 16 d. signataras kun. Vladas Mironas. Tai buvo neeilinis žmogus ir neeilinis dvasininkas, nors garbių bažnytinių titulų ir neturėjo. Tačiau nepriklausomoje Lietuvoje 1928-1940 m. jis buvo žinomas mūsų visuomenės veikėjas. Priminti visuomenei kun. V. Mironas

Vilniaus kunigų seminariją. Yra žinoma, kad Vladas seminarijoje mokėsi gerai, buvo darbštus ir pavyzdingas klierikas. 1901 m. Vladas išventinamas į kunigus ir kaip gabus jaunuolis pasiunčiamas toliau mokytis Petrapičio dvasinėje akademijoje. 1904 m. akademija baigė, paskirtas Vilniaus privatių mokyklų kapelionu. Po trejų metų darbo mokyklose skiriamas Karaščio parapijos

Kun. Vladas Mironas apie 1928 m.

mane paskatino š.m. sausio 19 d. "Lietuvos ryte" nedidelis D. Varnaitės straipsnelis "Ižymiojo kunigo Vlado Mirono atminimas dar neįamžintas". Autorė skatina prakalbinti liudininkus, bendravusius su Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarais. Vienas tokių liudininkų esu ir aš, turėjęs progos bendrauti su kun. Vladu Mironu nuo 1934 m. iki jo suėmimo ir tremties.

Kun. Vladas Mironas gimė 1880 m. birželio 22 dieną Kuodiškių vienkiemyje, Panemunės vls., Rokiškio apskrityje. Apie jo tėvus bei šeimą išsamesnių žinių neturiu. Apie tai galėtų plačiau parašyti garsioji Monika Mironaitė, kun. V. Mirono artima giminaitė. Apie kun. V. Mironą neteko pasikalbėti ir su jo giminaičiu Ričardu Mironu, su kuriuo dirbau Kauno ir Vilniaus universitetuose. Žinoma, kad ūkininkai Mironai leido Vladą į mokslus, o tai anais laikais buvo ne taip jau lengva.

Pradžioje Vladas mokėsi Panemunyje, o 1892 m. įstojo į Mintaujos gimnaziją. Dar gimnazijoje įsijungė į tautinę veiklą, kovojo prieš rusišką nuotaiką mokykloje, už tai 1896 m. buvo pašalintas iš gimnazijos. Buvo pašalinti visi, kurie atsisakė melstis rusiškai. Tačiau jau kitais metais Vladas įstojo į

klebonu, o dar po trejų – Valkininkų parapijos klebonu ir Merkinės dekanato dekanu. Nuo 1914 m. perkeltas į Daugus; ten kun. V. Mironas kunigavo ilgai. 1929 m. gegužės 15 d. jis paskiriamas vyriausiuoju Lietuvos kariuomenės kapelionu, kuriuo išbuvo iki 1938 m. Nuo tų metų kovo iki 1939 m. kovo 27 d. – Lietuvos Ministrų Tarybos pirmininkas.

1940 m. bolševikams okupavus Lietuvą, kun. Vladas Mironas buvo suimtas ir pasodintas į Kauno sunkiųjų darbų kalėjimą. 1941 m. prasidėjus vokiečių – rusų karui, Lietuvos partizanai jį išlaisvino, o antrosios rusų okupacijos metais (1944 m.) vėl suimtas ir ištremtas į Rusiją, kur 1953 m. mirė Vladimiro kalėjime. Jo kapas yra toli nuo Lietuvos, niekam nėra žinoma jo palaidojimo vieta.

Kaip jau buvo sakyta, Vladas Mironas į lietuvišką veiklą įsitraukė dar Mintaujos gimnazijoje. Ypač aktyviai veikė dirbdamas mokyklų kapelionu Vilniuje. Tai nepatiko to meto Vilniaus vyskupui Roppui, kuris paskyrė jį kunigauti į Baltarusiją. Roppas tikėjosi įtraukti jį į lenkų katalikų partiją, tačiau V. Mironas su tuo nesutiko.

Kunigaudamas Vilniuje, Valkininkuose ir Dauguose, ne tik rūpestingai tvarkė parapijos reikalus, bet ir pala-

kė ryšius su kitais to meto tautos vyrais, domėjosi mokslo ir švietimo problemomis. Artimai bendraudavo su dr. J. Basanavičiumi, A. Smetona ir kitais to meto lietuvių tautiniais veikėjais. Dirbti "Vilniaus žiniose" pakvietė kun. Tumą, kun. Petrulį, Novickį ir kt. Kun. V. Mironas stengėsi sušvelninti savo dekanate lenkų kunigų antlietuvišką veiklą, skyrė jiems vikarais lietuvius kunigus.

V. Mironas 1906 m. įėjo į lietuvių dailininkų parodos komitetą, 1907 m. buvo priimtas į Lietuvių mokslo draugiją. Steigė bendroves lietuviškomis knygoms leisti. Ypač aktyvi kun. V. Mirono veikla buvo Vilniaus miesto ir krašto lietuvių švietimo draugijoje "Rytas" ir Šv. Kazimiero draugijoje. Klebonaudamas Valkininkuose, įsteigė lietuvių blaivybės draugijos skyrių. Ši draugija Valkininkuose turėjo net savo arbatinę, kurioje nebuvo alkoholinių gėrimų.

Nepriklausomoje Lietuvoje kun. V. Mironas išsitraukė į Tautos pažangos partiją. 1926 m. tautininkų sąrašą išrenkamas į Seimą. 1934 m. priklausė Kauno miesto ir Vytauto Didžiojo ordino tarybai. 1939 m. išrenkamas Tautininkų sąjungos pirmininku. Buvo aktyvus Tautininkų sąjungos fondo steigėjas, o 1932 m. tapo šio fondo mecenatu. Šis fondas rėmė gerai besimokančius nepasiturinčius studentus, skyrė jiems stipendijas. Už aktyvią visuomenę veiklą 1938 m. buvo apdovanotas I laipsnio Gedimino ordinu.

Gyvendamas Kaune V. Mironas prisidėjo steigiant "Pažangos" bendrovę, buvo šios bendrovės pirmininku. Būdamas Lietuvos kariuomenės vyr. kapelionu, ir gyveno "Pažangos" rūmų penktajame aukšte.

2. Žiupsnelis prisiminimų

Nors po kun. Vlado mirties praėjo jau 42 metai, žmonės, kurie jį pažino ar artimai su juo bendravo, jo neužmiršo. Kun. V. Mironą gerai prisimena daugiečiai. Ilgą laiką klebonaves Dauguose, jis buvo čia pats svarbiausias asmuo ne tik kaip kunigas, bet ir kaip paprastų parapijiečių reikalų tvarkytojas, ir advokatas, ir gydytojas bei patarėjas. Daugiečiai jį mylėjo, gerbė ir labai išgyveno, kada jis persikėlė į Kauną. Bet ir gyvenant Kaune, dažnas Daugų gyventojas pas jį atvykdavo patarimo ar pagalbos. Visi daugiečiai gerai žinojo, kad "dziakonėlis" įtakingas žmogus. Ypač daug gero kun. V. Mironas yra padaręs daugeliui jaunų žmonių, siekiančių mokslo. Daugų miestelyje gyveno toks Pangonis, kurio vardo nebeprisimenu,

SEPTYNIOLIKOS ŠALIŲ ATLIKĖJAI VARŽYSIS M.K.ČIURLIONIO KONKURSE

Po ketverių metų pertraukos Lietuvoje vėl vyks tarptautinis Mikalojaus Konstantino Čiurlionio pianistų ir vargonininkų konkursas. Jo atidarymo iškilmės Nacionalinėje filharmonijoje rengiamos rugsėjo 22-ąją. Tarptautinis atlikėjų konkursas sostinėje tęsis iki spalio 7 dienos. Šiemet jis skiriamas M.K. Čiurlionio gimimo 120-osioms metinėms ir tokių konkursų 30-mečiui.

Trečiadienį Kultūros ministerijoje konkurso organizatoriai surengė spaudos konferenciją. Kaip pranešė konkurso direktorius Romas Kondrotas, negalutiniais duomenimis, Vilniuje varžysis septyniolikos valstybių atlikėjai: per penkiasdešimt pia-

nistų ir dvidešimt penki vargonininkai.

Tarptautinėms konkurso vertinimo komisijoms sutiko vadovauti pasaulinio garso atlikėjai – pianistas iš JAV Daniel Pollack ir vokiečių vargonininkas Ludger Lohmann.

M.K. Čiurlionio konkursas jau yra įgijęs tarptautinį pripažinimą – praėjusiais metais jis pirmasis iš Baltijos valstybių rengiamų konkursų buvo priimtas į Pasaulio tarptautinių muzikos konkursų federaciją. Šią vasarą tarptautinis M.K. Čiurlionio konkursas buvo oficialiai įregistruotas kaip nevyriausybinė nepelno organizacija.

(ELTA)

JAPONIJOJE - PASAULINĖ LIETUVIŲ KOMPOZITORIAUS KŪRINIO PREMJERA

Rugsėjo 19-ąją į Japoniją išskrido Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, vadovaujamas Juozo Domarko. Kartu su orkestru išvyko žinomas pianistas, Nacionalinės premijos laureatas Petras Geniušas. Toks gausus Lietuvos atlikėjų būrys Tekančios saulės šalyje gastroliuos pirmą kartą.

Pirmasis Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro gastrolių koncertas numatytas rugsėjo 22-ąją Tokijuje. Lietuvos muzikantai gros ne tik sostinėje, bet ir Osakoje, Nagojoje, kituose Japonijos miestuose.

Nacionalinio simfoninio orkestro koncertinio turnė programoje – klasikiniai ir Lietuvos autorių kūriniai. Japonijoje, kur yra žinoma ir aukštai vertinama Čiurlionio kūryba, skambės dvi jo simfoninės poemos "Jūra" ir "Miške". Gastrolių metu įvyks ir pasaulinė šiuolaikinio Lietuvos kompozitoriaus Algirdo Martinaičio "Nebaigtosios simfonijos" premjera. Šį kūrinį autorius parašė specialiai Nacionalinio simfoninio orkestro gastrolėms Japonijoje.

(ELTA)

turėjęs nepaprastai gražų ir stiprų balsą. Bažnyčioje jis giedodavo solo nuostabius kūrinius, ypač puikiai atlikdavo Šuberto "Ave Maria". Kun. V. Mironas jam siūlė mokytis stoti į Konservatoriją, bet Pangonis nepanoro, liko ir toliau siuvėju.

Tarp remiamų jaunuolių buvau ir aš, neturtingas Dzūkijos vaikelis. 1930-1934 m. atostogas teko praleisti Daugų klebonijoje. Dauguose tuomet tebuvo pradinė mokykla, paštas, valsčius ir Goldbergo bankelis bei keletas parduotuvių. Nebuvo jokio viešbučio ar užiegos namų. Visi, kas iš inteligentų atvažiuodavo, apsistodavo pas vietos kleboną, kuris reikalui esant juos pamaitindavo. Todėl turėjau progos pažinti daugelį to meto Alytaus apskrities pareigūnų ir jau žinomų Lietuvos kultūros darbuotojų.

Kun. V. Mironas Daugų ežero pakrantėje, Bukaučiškių kaime, turėjo nedidelį, bet labai gražų ūkį, kurį jam dovanojo 50-ties metų jubi-

liejaus proga jo gerbėjai, tarp jų buvo ir dainininkas Kipras Petrauskas, pulk. Petraitis ir kiti. Savaitgaliui kun. V. Mironas apsilankydavo savo ūkyje, atvažiuodavo į Daugus laikyti šv. Mišių. Apsistodavo klebonijoje pas to meto irgi garsų kunigą kleboną N. Sabaliauską. Mano pareiga būdavo svečią pamaitinti, nes pats klebonas buvo užimtas pastoracijos darbais bažnyčioje. Vieną 1934 m. sekmadienį liepos pradžioje pusryčiaudamas kun. V. Mironas manęs paklausė, ką aš, tik baigęs gimnaziją, darysiu toliau, ką studijuosiu. Jaunystėje buvau labai nedrąsus, mažai pažįstami žmonės mane labai varžydavo, atsakiau, kad nesu apsisprendęs, be to, neturiu ir materialinių sąlygų tolesnėms studijoms. Kun. V. Mironas pasiūlydavo ir pasakė: "Gerai, matau, kad esi dar nesugadintas vaikas, stok, kur nori, studijuok, ką nori, aš tau padėsiu".

(Bus daugiau)

CHICAGOJE ĮTEIKTOS DR. VYDŪNO PREMIJOS

Edvardas Šulaitis

Trys Lietuvos mokslo žmonės Chicagoje gavo 8 tūkstančių dolerių vertės dr. Vydūno vardo premijas, kurios buvo įteiktos rugsėjo mėn. 3 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejaus patalpose. Premijas paskyrė Mažosios Lietuvos fondas, kurio valdybos pirmininku yra prof. Vilius Peteraitis iš Montrealio, Kanados.

Pirmąją – 5 tūkstančių dolerių premija buvo apdovanotas Vilniaus universiteto profesorius, Knygotyros katedros vedėjas, dr. Domas Kaunas už jo studiją "Mažosios Lietuvos knyga-lietuviškosios knygos raida 1547-1940 m." Antroji premija (1,500 dol.) įteikta Klaipėdos universiteto docentei, muzikologei dr. Danutei Petrauskaitė už darbą, pavadintą "Klaipėdos konservatorija: 1923-1939 metais", o kita antroji premija (irgi 1,500 dol.) atiteko Klaipėdos universiteto docentui dr. Albertui Juškai už jo studiją "Mažosios Lietuvos bažnyčia."

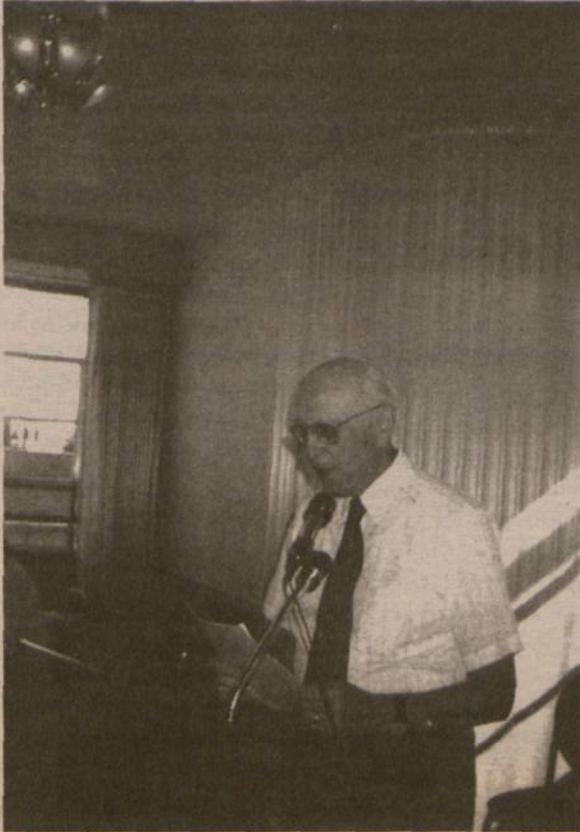
Įteikimo iškilmėse asmeniškai dalyvavo dr. Kaunas ir dr. Petrauskaitė, kurie čia atsiėmė premijas, o taip pat ir paskaitė ištraukas iš savo studijų. Muzikologė Petrauskaitė ta proga pabuvo ilgiau ir pasirinko medžiagos J. Ži-

knygą apie Bostone gyvenančių žymų išeivijos komp. Jeronimą Kačinską, kurį savo viešnagės metu irgi aplankė.

Šios Vydūno premijos įteikimo iškilmės buvo dalis Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio ir ML fondo susirinkimų. MLRS pirmininkauja veiklus chica-

jie laisvintų Karaliaučiaus kraštą. Tik, gaila, nenurodė, kaip tą būtų galima padaryti. Apie Mažąją Lietuvą kalbėjo ir istorikas Jonas Dainauskas, kuris skaitė paskaitą "Mažosios Lietuvos genocidas". Invokacija perskaitė evangelikų liuteronų vyskupas Hansas Dumpys.

Po pietų buvo prarastas ML fondo, kuris skiria Vydūno premijas, susirinkimas. Jį atidarė to fondo val-

ML Fondo valdybos pirm. Vilius Peteraitis iš Montrealio kalba šios organizacijos suvažiavime rugsėjo 2 d. Chicago Balzeko lietuvių kultūros muziejuje.

dybos pirm. Vilius Peteraitis. Ši organizacija turi ir tarybą, kurios pirmininku yra chigagietis Kurtas Vėlius. Jis šį kartą įrodė, kad Fondo veiklą remia ne tik žodžiais, pranešdamas, jog į premijų fondą jis įneša 5 tūkstančius dolerių. Tad ir ateityje galima tikėtis vėl nemažų premijų, kurios, galimas daiktas, vėl atiteks Lietuvos mokslininkams.

Pirmosios premijos laureatas vilnietis dr. Domas Kaunas iš Chicago dar buvo nuvykęs į Torontą, Kanadoje, kur rugsėjo mėn. 6 d. Lietuvių namuose skaitė paskaitą tema "Pirmosios lietuviškos knygos reikšmė raštijos išsivystymui", o taip pat atsakinėjo į klausimus.

Vydūno antrosios premijos laimėtoja dr. Danutė Petrauskaitė iš Klaipėdos ML Fondo suvažiavime Chicagoje su solistu, o dabar Lietuvių Fondo valdybos pirmininku, Stasiu Baru.

Ed. Šulaičio nuotr.

levičiaus – J. Kreivėno muzikologijos archyve bei kituose lietuvių archyvuose Amerikoje jos ruošiamoms studijoms apie išeivius muzikus. Ji pirmą kartą į Chicago archyvą buvo atvykusi 1991 m. ir pasinaudodama čia surinkta medžiaga parašė nemažą straipsnių Lietuvos ir išeivijos spaudai. Dabar ji ruošia

gietis Algis Regis. Jis pareiškė, VLIK'as neturėjo teisės užbaigti savo veiklą, nes ne visa Lietuva yra išlaisvinta. Čia jis turėjo galvoje Karaliaučiaus kraštą, kuris yra vadinamas Mažąja Lietuva (nors kiti anksčiau ML vadindavo tik Klaipėdos kraštą). Jis perskaitė atsisaukimą – kreipimąsi į tautiečius, kad

LAUKIAME CLEVELANDO LIETUVIŲ DIENŲ

Aurelija M. Balašaitienė

Š.m. spalio 7-8 dienomis Clevelando LB Apylinkė rengia tradicines Lietuvių dienas, kurių organizavimui vadovauja apylinkės ko-pirmininkų pareigas einantys jaunesnės kartos visuomenininkai Ada Stungienė ir Dr. Viktoras Stankus. Džiugu patirti, kad su turtingu koncerto repertuaru atvyksta š.m. balandžio 23 dieną auksinį jubiliejų atšventęs, "Dainavos" ansamblis, kuriam pirmininkauja ilgametė ansamblio narė Danguolė Ilginytė ir kurio muzikinis vadovas ir dirigentas yra talentingas dirigentas Darius Polikaitis. Koncerto repertuaras bus beveik pakartojamas Chicagoje įvykusio jubiliejinio koncerto, sulaukusio labai teigiamų atsiliepimų spaudoje. Ansamblyje dalyvauja virš 40 asmenų. Su jais atvyksta ir aktorė Audrė Budrytė, kuri repertuaro pirmą dalį pajavirins monologais ir vaidybinėmis įtarpomis. Telefoninio pokalbio metu su muziku Dariumi Polikaičiu patyriau, kad pirmoji repertuaro dalis yra lyg koks muzikinis montažas, pavadintas "Kuriais keliais į namus?". Girdėsime Švedo "Anoj pusėj Nemunėlio", Žilevičiaus "Vaikščioju", Jonušo "Eisiu girion paklausti", ir eilę kitų. Antroje dalyje, šalia harmonizuotų liaudies dainų, choras atliks Sodeikos "Šiaurės pašvaisyte", Govėdo "Viešpaties Pasauli" ir Šimkaus "Oželį". Koncertas įvyks Dievo Motinos parapijos salėje spalio 7 dienos vakare ir prasidės punktualiai 6 val. 30 min.

Sekmadienį, spalio 8 dienos ryte po pamaldų clevelandiečiai galės gėrėtis dar viena naujove, aplankydami parapijos salėje jaunų Lietuvos menininkų dailės parodą, kurios kuratoriumi ir globėju yra plačiai visuomenei gerai pažįstamas foto menininkas Algimantas Kezys, įdomių ir turiningų foto albumų ir savo kūrinių parodų autorius. Parodoje bus išstatyti mums dar nepažįstamų jaunos kartos

Lietuvos menininkų ofortai, akvarelės, grafika ir medžio raiziniai įvairiomis temomis, kurios yra labai charakteringos dabartinei lietuvių dvasiai, kaip Igno Budrio "Skausmas" iš ciklo "Lietuva", "Vilniaus vaizdai", migloje paslėgtą "Trakai" ar originali, nuliūdusi "Madona". Tapyboje taip pat matosi ir impresionizmo įtaka. Visoje kūrinyje yra daug lakios fantazijos, lyrinio ir pasakojamo elementų ir net čiurlioniškos dvasios, kaip tą galima pastebėti Andriaus Lamausko oforte "Žvilgsnis". Tai unikali ir labai įdomi paroda, bene pirmoji šitame žemyne, parodanti mums dar nepažįstamus, bet talentingus ir kūrybingus Lietuvos menininkus. Clevelando ir apylinkių lietuviai per eilę dešimtmečių pasižymėjo dideliu susidomėjimu meno parodomis, savo namus puošia lietuvių dailininkų kūrinių, tai reikia tikėtis, kad ir ši paroda susilauks dėmesio, tuo labiau, kad jau senokai mūsų visuomenė neturėjo progos matyti lietuvių menininkų kūrinių.

Puiku, kad Clevelando LB Apylinkė tęsia prieš keturis dešimtmečius pradėtą "Lietuvių dienų" tradiciją, kuri džiugina toli nuo tėvynės gyvenančius tautiečius savo kultūrinių lobių vaisiais ir jų dvasiai teikia estetinę atvangą ir pasigėrėjimą. Rengėjai turi viltį, kad į lietuvių dienas susirinks minios lietuvių ne vien iš Clevelando, bet ir tolimų apylinkių.

Bilietus į koncertą galima įsigyti Dievo Motinos parapijos kavinėje po pamaldų arba galima užsisakyti telefonu 531-8207 pas V. Šilėną ir tel. 851-6149 po 5 v.v. pas S. Šukienę. Bilietai kainos yra po 15, 10 ir 7 dolerius. Dėl nuolaidos lituanistinės mokyklos mokiniams reikia teirautis pas bilietai platintojus. Labai svarbu, kad mūsų atžalos turėtų progą pasigėrėti lietuviškomis dainomis ir iš arti susipažinti su iškiliu "Dainavos" ansambliu.

JBANC ĮSTAIGAI REIKALINGAS TARNAUTOJAS

Washington, DC, dabartiniam Jungtinio Amerikos Pabaltiečių Komiteto (JBANC) visuomeninių ryšių (Public relations) direktoriui išvyksiant iš Amerikos, JBANC įstaigai reikalingas jo vieton tarnautojas. Kandidatas turi būti susipažinęs su Amerikos ir Pabaltijo politiniais reikalais, valstybės įstaigomis, su Amerikos pabaltiečių organizacijomis ir kt. Turi turėti au-

tomobilį.

Kreiptis šiuo adresu: Joint Baltic American National Committee, Inc. (JBANC) P.O. Box 4578, Rockville, MD 20849. Tel. (301) 340-1954; Fax (301) 309-1406.

Galima teirautis ir ALTO įstaigoje Chicagoje telefonu (312) 735-6677.

ALTO inf.

KVIEČIAME Į KULTŪRINĘ POPIETĘ

Amerikos Lietuvių bendruomenės Queens apylinkė spalio 29 d., sekmadienį, rengia popietę, kurioje programą atliks Toronto lietuvių Dramos teatras "Aitvaras". Bus suvaidintas premijuotas Felikso Jokubausko veikalas - komedija - "Paskutinis iš Varlynės". Vaidinimas vyks Kultūros židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY, 3:00 val. p.p.

Vida Jankauskienė
LB Queens apylinkės
vicepirmininkė

DVIRAČIU Į LIETUVĄ

Edmundas Čapas

(Tęsinys. Pradžia Nr.21)

Zigzagais į Vilnių

Kelias nuo Ruklos iki Žūbiškių – daugiausia žvyruotas, tarpais asfaltuotas – eina lygiagrečiai Neries upei. Tikėjau, kad kelias nuolat eis arti palei upę link Vilniaus, bet dėl tam tikrų priežasčių, galbūt topografinių, čia tokio kelio nebuvo. Iš tikrųjų, tik-tai keli keliai eina netoli Neries; ir iš jų, kaip rodo mano žemėlapis "Lietuvos keliai", tik-tai du turi tiltus per Nerį tarp Jonavos ir Vilniaus. Turėčiau kirsti vieną iš jų, norė-

našumu į vietovardį ir Kurtuvėnų miestelio vardo atveju – gal kas nors pasiklydo ir buvo atrastas bei paklaustas toje vietoje: "Kur tu vienas?")

Kai pasiekiau greitkelį, nusprendžiau "dviračiuoti" juo iki išvažiavimo, esančio tik pravažiavus Vievį ir duodančio man gerą kelią į Trakus. Pirmiausia aš buvau susirūpinęs, kad dviračiams nebuvo leidžiama važiuoti greitkeliais, kaip ir JAV, bet pamatęs kelis arklių vežimus, traktorius ir pėsčiuosius, keliaujančius pakraščiu atsarginės

Trakų pilis iš arčiau nuo medinio tilto į salą.

Autoriaus nuotr.

Viename iš daugelio aplinkui plytinčių ežerų iš toli matėsi nedidelė sala su puikiai pilimi. Aišku tai buvo garsioji Trakų pilis.

Autoriaus nuotr.

damas aplankyti senovinę sostinę Kernavę ir keliauti į Vilnių maršrutu, pilnu keistų pavadinimų: upė Musė (ar daug mūsų tenai?), Dūkštos (kas ten dūksta?) ir Maišiagalė (koks maišas ir kas ten viduje, gale?) – tačiau čia, važiuojant tuo keliu, yra per daug žvyrkelių, kurie yra sunkiai įveikiami mano kojoms ir mano normaliam, 10 greičių, lengvam sportiniam dviračiui.

"Dviračiavimas" nuo Ruklos iki greitkelio (tarp Vilniaus ir Kauno) buvo fiziškai sunkus, kadangi turėjau važiuoti vien žvyrkeliais. Tokie keliai yra padaryti iš neįlygaus grunto, išmėtytų akmenų ir daugybės birių dulkių, lengvai pakylančių į orą ir apakinančių, kai kartais pro šalį pravažiuoja automobilis. Žavėjau, kad šie kaimo keliukai atokūs, tačiau kaina, kurią turėjau sumokėti už šį pabuvimą nutolus nuo visko, – mano kojoms, padangoms ir akims buvo per daug aukšta! Be to, visos apylinkės apie Kaišiadoris buvo neįdomios. Tai, kad daugelis vietovardžių aplink Kaišiadoris prasideda raidėmis "z" ir "ž" (Žūbiškės, Žasliai, Žasiai, Žiezmariai, Žybartonys ir net pats žodis "Žvyrkelis"!), mane suintrigavo ir vertė stebėtis: "Kas čia darosi?" Vėliau aš dar pagalvojau, kad kas nors senais laikais pavadino šį miestelį Kaišiadorys, nes klausė to paties: "Kas čia darosi? (Domėjau, tokiu klausimu pa-

juostos, aš pagalvojau, kad leidžiama galbūt ir dviračiams, kaip ir vienoje iš Europos šalių, kur "dviračiavau" greitkeliais, – Graikijoje.

Važiuodamas greitkeliais jaučiausi puikiai! Būtiniausiai atveju naudojama greitkelio kraštinė juosta buvo lygi, kaip ir dvi pagrindinės juostos, ir ten buvo labai mažas judėjimas. Greitkelio paviršius buvo puikios kokybės, kadangi juo labai mažai važiuo didelių krovininių sunkvežimių ir druskos jo valymui per žiemą naudojama ne tokiais dideliais kiekiais, kaip JAV. Greitai pravažiavau pro Elektrėnus, – gerą pavyzdį to, kaip sovietų valdžios pastatyta miestą aplink vienintelį pramonės objektą – elektros jėgainę – ir pasiekiau Vievį, kur pailsėjau prie gražios cerkvės netoli greitkelio. Ši cerkvė buvo nudažyta dviem spalvomis – balta ir mėlyna, kaip dauguma cerkvių. Norėjau pamatyti vidų, bet radau visas duris užrakintas.

Kelias į Trakus vedė mane prie grupės ežerų, vienas iš kurių supo nedidelę salą, su nuostabiomis pilimis, kurių galėjai matyti iš toli. Aišku, tai buvo garsioji Trakų pilis.

Pats miestelis buvo mažas ir pilnas senų namų ir pastatų. Nors tai buvo turistų miestelis, viešbutį surasti buvo sunku. Po ilgų klausinėjimų galiausiai radau mažytį viešbutuką netoli medinio tilto į pilį. Viešbutis buvo daugiau panašus į didelį namą su

pasizymėjimo garbės ženklą). Ir ta pati gatvė buvo pavadinta Karaimų vardu.

Turėjau eiti į paštą pasiskambinti. Tai buvo pirmas kartas, kai turėjau naudotis tokiais patarnavimais. Kaip jau man buvo įprasta, pašto tarnautojai prie langelio nesišypsojo, šaltai ir dar priedo su susierzinimu, paklausė manęs, koks miestas ir koks telefono numeris. Čionai buvo keturios ar penkios telefonų būdelės su didelėmis įstiklintomis durimis vienoje patalpos pusėje ir, kai aš laukiau, kol tarnautoja "sujungs mano skambučių", aš (ir dar dešimt laukiančių žmonių) laisvai galėjome klausytis, apie ką kalbėjosi žmonės tų būdelių viduje. Ten

binau ir Galinai, kuri Aukštesniojoje Muzikos mokykloje moko groti fortepijonu ir yra žavinga, nuoširdi ir geranoriška mano pusbrolio Alfredo Klimo žmona. Ji prieš kelerius metus savaitgalį svečiavosi mano namuose.)

Jie abu žinojo, kad žadu aplankyti Lietuvą ir laukė mano apsilankymo ir susitikimo su jais Vilniuje. Aš jaučiausi labai laimingas turėdamas tokių draugų ten!

Kitą rytą nusprendžiau būti "turistu" ir pamatyti pilį, kuri buvo visiškai ir puikiai atrestauruota! Prieš užlipdamas ant tilto per ežerą, stabtelėjau prie netoliese buvusio suvenyrų kiosko. Ten pamatiau apie šešis gražiai apsirengusius vyrus, vienas iš jų

Trakuose seni namai su trimis langais į gatvę rodo, jog juose gyvena karaimai, kurių protėvis į Lietuvą atsikvietė Vytautas Didysis. Ta gatvė ir vadinasi Karaimų gatve.

Autoriaus nuotr.

nuomojamais miegamaisiais kambariais ir vienu tualetu kiekviename aukšte, kuriuo dalinosi aukšto gyventojai.

Gavau paskutinį laisvą kambarį ir sunėšiau visus savo daiktus ir dviratį vidun. Likusią vakaro dalį praleidau vaikštinėdamas, telefonu pasiskambinau keliems pažįstamiems žmonėms. Viešbutis stovėjo miesto senojoje dalyje, kuri senais laikais buvo apgyvendinta karaimų tautos žmonių, kilusių nuo Juodosios jūros krantų ir pakviestų Vytauto Didžiojo gyventi Lietuvon, pasibaigus jų karinei pagalbai. Seni namai, kurie turėjo tris langus, žiūrinius į pagrindinį kelią, žymėjo vietas, kur gyveno karaimai. (Tik-tai jiems buvo leista turėti 3 langus, kaip

nebuvo jokio privatumo! Buvo keista, kad tarnautojai reikėjo keturiasdešimties minučių, kad sujungtų mane su Vilniumi, kuris buvo taip netoli, tik už 25 km, be to, ankstesniais kartais, kai skambindavau pats iš viešbučio kambario, galėdavau labai greitai prisiskambinti, kur tik norėdavau.

Galiosiausiai aš pasikalbėjau su dviem draugais, gyvenančiais Vilniuje, kuriuos abu padėjau priimti Clevelande. (Vienas iš jų buvo Jurgis Karnavičius, žinomas Lietuvos pianistas, kuris kartu su manimi dažė namą keletą vasarų atgal ir kuris labai džiaugėsi kreketo žaidimais, kuriuos suruošė su mano broliais ir draugais mano dideliame kieme Clevelande. Skam-

buvo Ray Strimaitis, mano senas pažįstamas iš Clevelando, kuris kadaise grojo su manimi "Grandinėlės" šokių grupės ansamblyje. Tai buvo malonus siurprizas, gaila, mes negalėjome kalbėti ilgai, nes Ray buvo lydimas American IBM biznierių Lietuvoje.

(Po dvejų metų, JAV jūreivių pėstininkų kapitonas, kuris dirbo su manimi Vilniuje, irgi sutiko prie to paties kiosko kitą mano pažįstamą Clevelandietį Ray Aukštuolį! Nuo to laiko aš tą kioską vadinau "Ray's kiosku".) Praleidau kelias valandas pilyje ir vaikštinėdamas aplink. Pilis ir jos aplinka buvo nuostabi, ir aš labai linkiu ją pamatyti visiems, aplankantiems Lietuvą.

(Bus daugiau)

MANO ŠUNELIS

Vladas Vilekys

Esu daug rašęs apie įvairius žmones. Vienus gyriau, kitus peikiau. Tik labai atsargiai, kad nepatrauktų į teismą. Šiais laikais teismas yra visų išeisčių lyg ir paskutinis žodis. Kažin. Na, tiek to. Šiuo kartu pakalbėkime apie individą kuris, kad ir stipriai išeistas, nenutemps į teismą. Ši individualybė yra mano šunelis. Jis atklydo pas mane kažkaip netyčia. Bėginėjo gatve ieškodamas kokio kasnelio. Jį visi vijo. O mano žmona, kuri labai gailisi visų nuskriaustųjų (taip pat ir manęs) pasiūkė šunelį, kad jį pamaitinti. O to šunelio būta gudraus. Jis tuoj suodė, kad čia geras prieglobstis, gera šeimininkė ir namai su stogu. Tad pasistiprinęs nerodė jokių norų keliauti toliau. Taip jis ir liko.

Tas šunelis pagal šunų grožio konkursų taisykles niekad nepakliūtų net į konkursinį koridorių. Plaukai pasiūšaušę. Šukuok nešukuok, vistiek stabarais kyšo. Snukelis būtų lyg priimtinas, bet grožio konkursų teisėjai kreipia dėmesį kitur.

Bet jis yra nepaprastas šuo. Jo akys daug pasako. Jeigu jis galėtų kalbėti, jis pasakytų:

– Ačiū tau šeimininke, kad mane globoji. Aš nieko negaliu tau gero padaryti. Bet jeigu tavo namus užpuls priešai, aš atiduosiu savo gyvybę. Matei, kaip aš vaikiau katę? Tos katės visai nereikalingos šiame pasaulyje. Be jų gyvenimas būtų daug geresnis.

Kada grįžtu iš darbo namo, mano šunelis išgirsta mano automobilio burzgimą ir laukia manęs prie durų. Ir koks džiaugsmas. Su tuo džiaugsmu jis stipriai suma-

žina mano dienos nesėkmes. Jeigu jis kalbėtų, pasakytų:

– Kaip gerai, kad tu grįžai. Aš tavęs laukiau. Labai nerimavau. Gal tau kokia nelaimė atsitiko. Jeigu mokėčiau telefonu kalbėti, būčiau pašaukęs tavo darbo vietą. O dabar tik mano uodegėlė išreiškia mano džiaugsmą.

Ir tikrai. Uodegėlė sukinėjasi į visas šalis. Ir taip smarkiai, jog nuogastauji, kad nenutrūktų.

Mano šunelis visados vaikšto su manim. Jis eina priekyje ir vis pasižiūri ar aš einu. Jeigu sustoju ir jis sustoja. Vakare jis išsoka į mano lovą. Ir kaip tu pavarysi savo geriausią draugą. Tad miegame kartu. Prieš užmigdamas jis labai nori mane pabučiuoti. Mandagiai atsiskau, nes negražu išeisti tą, kuris tau meilę reiškia.

Rytmetį jis neliečia savo valgio lėkštelės, kol nepasakau: "valgyk, čia labai skanu". Pavalgęs jis krapšto mano ranką savo rankyte, primindamas, kad reikia dar ko nors įdomaus. O tas įdomumas yra biskvitai, specialiai šunims pagaminti ir labai prašmatniai įpakuoti su gražių šunų portretais. Ragavau, bet nebuvo tokie skanūs. Tad nežinau, koks yra mano šunelio skonis.

Kai kurie mano svečiai nesupranta mano šunelio vaidinimo, kada jis šokinėja sveikindamas ir sutikdamas. Ypatingai moterys, kurių kojines jis gerokai apdrasko. Bet juk ne iš piktumo. Iš džiaugsmo, kad šeimininkas sulaukė svečių.

Kartais jį reikia apiprausti, kad blusos neužstytų. Tėka įkišti į vonią. Jis labai spiriasi, nes nežino, kas jo laukia. Gal nuskandins ko

(Atkelta iš 2 psl.)

sveikatos, švietimo ir gynybos sritims, kurias tvarkys patys kubiečiai. Investuoti bus leidžiama ir užsienio kubiečiams, kurių vien JAV yra tūkstančiai. Vien pernai išbėgo apie 30,000. Daug klausimų liko neatsakytų, nes pernai gegužės mėn. buvo paskelbtas dekretas prieš "maksimalų pelną, to monopolistinio kapitalizmo variklį". Kubos diplomatai pasaulyje pradėjo akciją, viliojančią užsienio biznierių investuoti lėšas Kuboje, ignoruojant Amerikos paskelbtą prekybos su Kuba embargą.

• Kinijoje baigėsi Jungtinių Tautų organizuota moterų tarptautinė konferencija, kurioje dalyvavo ir JAV prezidento žmona Hillary Clinton. Buvo pažengta vėl pirmyn. Pasisakyta už moterų

gero. Bet aplietas šiltu vandeniu pasiduoda likimui ir net atrodo patenkintas. Nes jis pats juk nesugebėtų blusų išplauti.

Žinoma, retkarčiais jis padaro ką nors blogo ant kilimo, ar kitoje vietoje. Bet argi čia jo kaltė. Reikia išmokyti tuos reikalus atlikti vonioje. Bet šeimininkai nesugeba išmokyti. Tad, kas kaltas.

Mano šunelis negeria alkoholio ir nerūko. Tad visiškai nekosti. Kartais stipriai nusičiaudo. Gal sloga bus pagavusi.

Jo meilė nesikeičia. Ar aš jam duosiu pirmarūšę dešrą, ar šunies patiekalus, ar atlaikus nuo mano stalo, jo akys prisirišimas ir atsidavimas visados spindi. Ir dar. Jis niekad nereikalavo kostiumo, batų ar palto. Šioje plotmėje jis daug geresnis draugas negu žmona.

Lietuva užmezgė diplomatinį santykius su Jamaika

Š. m. rugsėjo 20 dieną New Yorke Lietuvos Respublikos Nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius prie Jungtinių Tautų dr. Oskaras Jusys bei Jamaikos Nepaprastoji ir įgaliotoji ambasadorė prie Jungtinių Tautų ponija M. Patricija Durrant pasirašė diplomatinį santykių tarp Jamaikos ir Lietuvos užmezgimo bendrąjį protokolą. Remiantis 1961 metų Vienos konvencija dėl diplomatinio santykių, šalys nusprendė užmegsti diplomatinį santykius nereziduojančių ambasadorių lygiu.

Jamaika, kurios valstybinė santvarka - konstitucinė monarchija, užima 10,991 kv. km plotą, turi 2 497 000 gyventojų, yra 108-oji valstybė, su kuria Lietuvos Respublika turi diplomatinį santykius.

LR Misijsa prie JT

Iš visur apie viską

lygybę sveikatos, mitybos, švietimo, nuosavybės teisių ir paskolų gavimo srityse. Daugiausia ginčų sukėlė gimimų kontrolės klausimai.

• Prancūzijos pradėti atominių ginklų bandymo po žeme sprogdinimai sukėlė protestus ne tik kaimyninėse šalyse Ramiajame vandenyne, bet ir pačioje Prancūzijoje. Naujoji Zelandija ir Čilė atšaukė iš Paryžiaus savo ambasadorius, Japonija, Australija išreiškė protestus, Vokietija pareiškė apgailestavimą, o JAV paragino Prancūziją nebetęsti tų bandymų.

• Pietinėje Korėjoje artėjant rinkimams naują padėtį sukėlė buvęs populiarus politikas Kim Dae Jung, kuris buvo prieš dvejus metus pasitraukęs iš politikos. Jis įsteigė naują politinę partiją, į kurią rugsėjo 5 d. tuoj perbėgo 39 valdančios partijos nariai.

• NATO karo lėktuvų puolimus Bosnijos Serbijoje pasmerkė Rusijos parlamentas. Specialioje sesijoje Dumos atstovai reikalavo pašalinti Rusijos užsienio reikalų ministrą Kozyrevą, reikalavo uždėti prekybos sankcijas Kroatijai, reikalavo, kad Rusija siųstų serbams karinę paramą, siūlė Rusijai pasitraukti iš "Partnerystės taikos labui" grupės. Kraštutinių grupuočių kalbėtojai reikalavo atšaukti Rusijos ambasadorius iš visų NATO valstybių. Prezidentas Jelcinas pavadino NATO lėktuvų puolimus "nepriimtinais" ir pakartojo savo kvietimą spalio mėn. suvažiuoti visoms suinteresuotoms šalims į Maskvą ir tartis dėl pilietinio karo Balkanuose likvidavimo.

• Vakarų pasaulio televizijos programose buvo parodytas Rusijos Dumos narių elgesys. Šovinininės rusų partijos atstovas Nikolaj Lysenko nuplėšė nuo reformų partijos atstovo, pravoslavų "batiuškos" Glebo Jakunino krūtinės auksinį kryžių. Sen-

tikių popą šoko ginti moteris Javgenija Tiškovskaja. Tuomet įsijungė liberalų demokratų vadas Žirinovskis, griebs moteriškę už plaukų.

• Liberijoje po šešerių metų žudynių taiką atstatė Nigerijos diktatorius generolas Abacha, atsiuntęs kariuomenę. Karą sukėlė trijų "generolų" varžytinės, iš dviejų su puse ml. gyventojų, karuose žuvo 150,000 žmonių. Visi trokšta taikos ir ramybės. Laikina valdžia vadovauja mokslo žmogus, nepolitikas, laisvi rinkimai planuojami už 11 mėnesių.

• Somalija, kuri vienu metu buvo pasaulio žinių tarnybų centre, pranyko iš spaudos. Padėtis vėl pablogėjo. Sostinė padalinta į dvi dalis, mieste nėra vandens, ligoninėse nėra vaistų, uostas vos beveikia. Mieste dar dirba devyni Jungtinių Tautų pagalbos pareigūnai. Kasdien tarpusavio kovose žūva trys keturi žmonės.

• Alžire musulmonai fundamentalistai nušovė dvi katalikes seses, dirbusias šalpos ir švietimo darbus. Per pastaruosius 2 metus nušauta 10 vienuolių. Popiežius Jonas Paulius II pasmerkė šias nekaltų žmonių žudynes.

• Irano religinis teismas Mašado mieste nuteisė 127 vakarietišku vestuvių dalyvių rykštėmis, pinigėmis bandomis ar kalėjimu. Vestuvių nuotaka gavo 83 rykštes, nes vestuvėse šoko su kitais vyrais, ne vien su jauniuku.

• Izraelio derybos su Palestinos valdžia numatytos tęsti rugsėjo 24 d. Washingtone.

• Slovakijos prezidento sūnus Michal Kovač buvo atrastas Austrijoje. Jis pasakojo policijai, kad jis buvo apgrobtas, priverstas gerti degtinę, primuštas ir išmestas Austrijoje. Austrai aprišo jaunuolio žaizdas ir nubaudė už melavimą bei netinkamą elgesį.

LINAS VYŠNIONIS

Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus. Skubiems siuntiniams - AIR CARGO. Komercinės siuntos pagal susitarimą. MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available - worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Ruandos jaunimas svečiuose pas lietuvius

Gegužės 19 neįprasti svečiai aplankė Vasario 16 gimnazijos mokinius. Visų pažįstamas tėvas Hermanas Šulcas atsivežė 4 mergaites ir 4 berniukus, nuo 15 iki 26 metų amžiaus, išlikusius gyvus po baisių skerdynių Ruandoje 1994 balandžio mėnesį. Tai pirmoji jų apsilankymo vieta po nusileidimo Frankfurto aerouoste. Lietuviai gimnazistai juos sutiko labai draugiškai. Po vakarienės visi susirinko pilies salėje pava-

mis. Bet toji mergaitė sugėbėjo atleisti moteriškai, išdavusiai jos broliuką ir kitus. Jauniausias grupės berniukas – tai penkiolikmetis karys. Kai visą jo šeimą išžudė, jis nuėjo į sukilėlių kariuomenę. Vėlgį kita grupės mergaitė su sesute slėpėsi po lavonais ir taip liko gyvos. Trys iš čia besilankančių jaunuolių buvo hutu tautybės. Jie rizikavo savo gyvybe, gelbėdami žudomus tutsi ir slėpdami juos, kur tik įmanoma. Kun. Šulcas papasakojo, kad paprasti žmonės nejautė neapykantos

pranešė, kad dabar prasideda laisva programa ir tuoj paaiškino, kas tai yra. Ruanda – neturtingas kraštas, kaimuose elektros nėra. Kai sutemsta, tuoj visi nueina miegoti. Visai kitaip yra, kai šviečia pilnatis. Tuomet visi šoka, dainuoja iki paryčių. Niekas nieko neorganizuoja, jokių šokių nesimoko – paprastai šoka, linksmynasi ir tiek. Ir jei dabar pranešė, jog prasideda laisva programa, tatau reikšia, jog visi turi imti ir šokti kartu. Iš pradžių publika pažiūrėjo į tą išmonę skeptiškai, bet paskui vienas paskui kitą ėmė slinkti moki-

kambarius, bandė susikalbėti kaip išmanydamas, dovanojo gintarinių papuošalų, šampūnų, rūbų, paskui vedėsi į kavinę vaišinti itališkais ledais. Visą dieną tvirtinę draugystę, vakarop skyrėsi, nes jaunieji ruandiečiai turėjo tęsti kelionę po Vokietiją.

Jaunieji talentai gimnazijoje

Be abejonės, kiekvienas žmogus yra gavęs iš Dievo kokį nors talentą ar bent talentuką. Bet ne visi juos tinkamai panaudoja, kitas netgi ima ir užkasa. Bet jei kas nors savo talentą išvysto tiek, jog net kiti pastebi, tai jo draugai ir artimieji tuo džiaugiasi. Kai Lena Valaitytė ėmė dainuoti Vokietijos televizijoje, sujudo ne tik jos draugai – visi Vokietijos lietuviai apsidžiaugė. O kai ji sykį sudainavo dainelę apie meškiuką Rudnosiuką ar apie čigonus lietuviškai, tai lietuvių mamos dar ilgai rodė savo vaikams vaizdo įrašus.

Per ilgą gimnazijos gyvavimo laiką radosi vis nauji talentai. Tai kas, kad jie tiek nepagarsėjo – dėl to jie nėra nuvertintini. Štai prieš keletą metų gimnazijoje vienu metu buvo net penkios roko grupės. Jos net buvo išleidusios savo kasetę. Iš jų viena grupė "Musmirė" gyvuoja iki šiol. Yra išleidusi savo su-

na gerus atsiliepimus, išspausdino grupės nuotraukas. Ypatingą dėmesį atkreipė į tai, kad visos atliekamos dainos yra sava kūryba.

Jaunuoliai buvo pakviesti dalyvauti Lietuvos Roko festivalyje. Prieš 7 000 žiūrovų jie sudainavo dainą "Arčiau prie tavęs". Nors ir neparsivežė prizų, tačiau buvo publikos šiltai sutikti, ir jų konkursinė daina dažna skamba per Lietuvos radiją. Be to, ji yra išleista drauge su kitų festivalio atlikėjų dainomis kompaktiniame diske.

Kalbant apie talentus, negalima nepaminti ir sportininkų. Viernheimio AvH-Europos mokyklos sporto salėje rėmėjų draugija surengė jaunųjų krepšininčių varžybų turnyrą. Sporto mokytojas pasiūlė mūsų gimnazistams šiame turnyre pasivaržyti. Kadangi šiais metais gimnazijoje daug mokinių iš Lietuvos, tai atsirado reikiamas skaičius mokančių neblogai žaisti krepšinį. Ką ten neblogai – kiti jau buvo Lietuvoje betaiką ir profesionalus. Greit suformavo grupę ir, vos kiek pasitreniravę, nuvyko į varžybas, kuriose dalyvavo 8 komandos. Tai buvo visiems netikėta: išlindo iš kažkur nežinomi lietuviai ir laimėjo trečią vietą. Spauda pažymėjo, kad "Hüttenfeldo Lietuvos Gimnazijos komanda atkrei-

Vasario 16-osios gimnazijos rūmai iš parko pusės.

karoti. Apsilankė ir Lampertheimo šv. Andriejaus parapijos klebonas P. Hammerich, vietos kunigas, spaudos atstovai, apylinkėje gyvenantys lietuviai. Ir nors tą dieną vyko dar trys lietuvių rengimai, prisirinko pilna salė norinčių susitikti ir pabendrauti su jaunaisiais ruandienčiais.

Pirmiausia visus pasveikino gimnazijos direktorius Andrius Šmitas. Pasidžiaugė šios grupės apsilankimu ir kad kun. Šulcas nepamiršta gimnazijos. Supažindino su vokiečių kunigais. Paskui Ruandos jaunuolių grupelė prisistatė su viena giesme. "Tu, Dieve, atnešei gerą naujieną, kad visi žmonės turi teisę būti laisvi" – giedojo jie, mušdami būgną ir plodami į ritmą. Paskui kiekvienas keliais vokiškais sakiniais prisitarė kuo vardu, kiek metų, ką dirba ar ketina dirbti. Kun. Šulcas plačiau papasakojo apie kiekvieno jų išlikimo istoriją. Antai vienam jų, būsimajam girininkui, kai praeitais metais prasidėjo skerdynės, net dukart pavyko ištrūkti iš žudikų rankų. Viena mergaitė liko gyva, nes buvo apkasta žemėmis bananų giraitėje. Tris dienas ir naktis ji taip išgulėjo be valgio, be vandens, kvėpuodama žemėmis ir girdėjo, kaip klykė žuodamas jos broliukas, kurį hutu kareiviai surado šitaip paslėptą po žemė-

vieni kitiems, abi tautybės gražiai sugyveno tarpusavy ir pavojaus metu parodė daug solidarumo. Čia jis dar papasakojo apie vieną palaido elgesio moteriškę Chantal. Kada hutu kariai uždarė 2000 žmonių bažnyčioje ir paliepė visiems hutu išeiti laukan, ji paklausė jų, kas atsitiks su likusiais žmonėmis. Ir kada jai buvo atsakyta, jog likusieji mirs, Chantal šokosi juos ginti, klausdama, ką jie blogo padarė, kas ir kokią teisę turi žudyti nekaltus žmones. Toliau raginama išeiti, ji tvirtai apsisprendė ir liko su savo dviem vaikais bažnyčioje, kur buvo visi iki vieno žiauriai mačetėmis nukankinti.

Paskui jaunieji ruandiečiai padainavo, pagiedojo, pašoko, ir vis pritardami tuo vieninteliu būgnu bei ritmingu plojimu. Berniukai pašoko išpūdingą tautinį šokį, koki šokdavo karaliaus dvare prieš medžioklę. Apsirengę labai spalvingai (žalia-geltona-raudona yra Ruandos spalvos), be to dar su šviesaus lino ilgais perukais, su skambučių vainikais ant kojų, su simboliniais skydais bei ietimis, pašūkaudami, paulbėdami jie taip išpūdingai šoko, jog ne vienas pasijutome lyg Afrikoje. Rodėsi, jog už šokančiųjų turėtų plytėti mėnulio apšviesta savana ir pasigirsti liūto riaumojimas.

Po koncerto kun. Šulcas

niai į ruandiečių šokėjų tarpą, paskui būgnas patraukė ir mokytojus, netrukus reikėjo sustumti kėdes, nes pritrūko vietos – salėje gan greit pasidarė panašu į diskoteką, tik kurtinancius garsiakalbius čia pakeitė paprasčiausias Afrikos kaimo būgnas, atrauktas karvės oda. Gražiai papuoštas, talentingų rankų būgnijamas, jis buvo ypatingas šio vakaro instrumentas, kuris priartino mus prie Afrikos, prie jos žmonių ir jų gyvenimo. Dar ir kitą dieną mokiniai aptarinėjo, kaip, girdi, galima puikiai pasilinksinti be didelės technikos.

Sekantį rytą draugystė buvo stiprinama. Vaikinai žaidė kartu krepšinį, lietuvaitės vedėsi ruandietes į savo

kurtų dainų atskirą kasetę "Palikimas" ir kompiaktinį diską su dviem dainom. Toliau pats kuria dainas ir jas dainuoja Virginijus Jocy.

Šiuo metu gimnazijoje jau antri metai groja grupė "Bunch of Problems". Jai vadovauja Vytautas Lemkė, praeitais metais baigęs Vasario 16-osios gimnaziją. Jis pats kuria dainas ir jas atlieka, pritardamas elektriniais vargonais. Grupėje elektrinėmis gitaromis groja ir šiuometinis abiturientas Justas Čekuolis bei vienuoliktokas Viktoras Diawara. Mušamaisiais būgnija vokieťukas iš Hüttenfeldo. Per nepilnus metus jie jau tris kartus koncertavo vokiečių mokykloje ir buvo pastebėti spaudos. Ji parašė ga-

pė žiūrovų dėmesį, nes visiems žinoma, kad Lietuva paruošia puikius krepšininčius".

Birželio 30 berniukų bendrabučio vedėjas E. Jančūnas surengė kamuolio mėtymo į krepšį, t.y. "taikliosios rankos" varžybas. Ne vieną valandėlę laisvalaikio praleido mokiniai, besirušdami joms. Iš jaunesniųjų taikliausias pasirodė besas Mykolas Katinas, taikliausią ranką mergaičių tarpe turėjo Raminta Mooraitė, o vyresniųjų vaikų tarpe sau lygaus neturėjo Marius Žemaitis. Jis Lietuvoje priklausė beveik prie profesionalų. Čia iš 15 metų pataikė 12. Nugalėtojai buvo apdovanoti krepšinio kamuoliais.

(VLB inf.)

Gimnazijos ansamblis po koncerto.

CLEVELANDE ir apylinkėse

SUKAKČIAI ARTEJANT

1796 m. matininkas Moses Cleaveland, siunčiamas iš Connecticut Western Reserve organizacijos, atkeliavo į mums visiems žinomą vietą: kur Cuyahoga upė įteka į Erie ežerą. Paupyje, garsiuose "Flats", yra paminklinė lenta, kuri žymi jo išlipimą į krantą. Taip buvo duota pradžia miestui, kuris dabar vadinamas Clevelando vardu (jis savo pavardę rašė su dar viena "a" raide!).

Western Reserve Historical Society – istorikų genealoginis komitetas š.m. rugsėjo mėn. atsiuntė DIRVAI įdomią informaciją apie Clevelando naujakurius. Per pirmuosius 30 m. nebuvo didelio naujakurių antplūdžio į pelkėtą Cuyahoga žemumą.

1806 m. – vis tik pirmieji buvo Amerikos indėnai, nes jie tikriausiai dar prieš Moses Cleavelando atvykimą jau gyveno Ohio giriose. Iš eu-

ropiečių pirmieji atvyko 1826 m. – anglai. Juose sekė manskiečiai (iš Isle of Man). Toliau pamečiui surašyti kiti naujakuriai:

1843 m. – vokiečiai; 1848 m. – Afro-amerikiečiai; 1849 m. – žydai; 1850 m. – airiai; 1856 m. – škotai; 1857 m. – prancūzai; 1860 m. – velsiečiai (iš Welsh); 1862 m. vengrai; 1872 m. – čekai; 1882 m. – olandai ir šveicarai; 1883 m. – lenkai; 1884 m. – norvegai; 1895 m. – lietuviai, slovakai ir švedai; 1897 m. – italai; 1899 m. – austrai; 1900 m. – slovėnai; 1903 m. – danai; 1907 m. – latviai; 1910 m. – kroatai; 1912 m. – rumunai ir suomiai; 1914 m. serbai; 1919 m. – ukrainiečiai; 1920 m. – kiniečiai; 1921 m. – rusai; 1922 m. – graikai; 1923 m. – gudai; 1927 m. portugalai; 1923 m. – turkai, 1933 m. – estai; 1936 m. – ispanai; 1937 m. – armėnai ir filipiniečiai; 1940 m. – bulgarai; 1942 m. – meksikiečiai; 1955

m. – japonai; 1962 m. – puerторikiečiai; 1972 m. – indai (iš Azijos); 1984 m. – korejiečiai; 1985 m. vietnamiečiai; 1990 m. kubiečiai ir 1995 m. – costarikiečiai.

WRHS draugija nori sudaryti ankstyvųjų naujakurių sąrašus. Anksčiausiai atvykusių emigrantų protėviais bus laikomi tie, kurie į Cuyahogą apskritį atvyko prieš gruodžio 31d. tautybėms pažymėtais metais. Tų protėvių palikonyms gali gauti "Early Families in Cleveland" (EFIC) liudijimus. Anot WRHS nebūtina buvo jums ar jūsų protėviams kartu su Moses Cleaveland išlipti į Cuyahogos krantą.

ERIC registracijai kreipkitės į Mary Lou Bregitzer, Publicity Chairwoman, 1166 Sunset Rd., Mayfield Heights, OH 44124, tel. 216/442-1689.

Ger.J.

★★★★★

PARENGIMAI

1995 M.

• RUGSĖJO 30 d. Clevelando Baltų Komitetas rengia baltų bendravimo vakarą Lietuvių Namuose.
• SPALIO 7 - 8 LIETUVIŲ DIENOS rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.
• SPALIO 22 d. DIRVOS 80 metų jubiliejus.

• LAPKRIČIO 12 d. Skautininkių draugovės kultūrinė popietė – Aurelijos Balasaitienės knygų pristatymas

• LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio Rudens Festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• LAPKRIČIO 18 d. Kariuomenės šventės minėjimas. Lietuvių Namuose.

• GRUODŽIO 16 d. šeštadienį, 9 v. ryto Dievo Motinos parapijos svetainėje. Metinės rekolekcijos – susikaupimo diena. Vedėjas kun. Julius Sasnauskas. Rengia Clevelando ateitininkai.

• GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas trečią val. po pietų Dievo Motinos parapijoje.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. NAUJIŲ METŲ SUTIKIMAS Lietuvių namų salėje.

RUDENS FESTIVALIS

Clevelando šv. Jurgio parapijos metinis Rudens festivalis ir kalakutų loterija bus sekmadienį, š.m. lapkričio 12 d. Netrukus visiems parapijiečiams bus išsiuntinėti loterijos bilietai. Visi prašomi juos nedelsiant išplatinti ir šakneles grąžinti klebonijai. Festivalio šventei paruošti ir po jos patalpoms sutvarkyti reikalingi savanoriai talkininkai. Galintieji tą savaitgalį padėti, prašomi kreiptis į kun. J.Bacevičių, Algirdą Matulionį arba Virginiją Rubinski.

Ger. J.

★★★★★

Skaitykite ir platinkite

DIRVA

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auکوjo:

Bergas V., W. Hyannisport	25.00
Kenter G., Danbury	70.00
Cyvas V., Cleveland	10.00
Auginas B., Lyndhurst	10.00
Alantas V., Redford	25.00
Indreika A., Chicago	10.00
Karpavičius L., Miami B.	10.00
Leger V., N. Olmsted	10.00
Beniūnas J., Hartford	10.00
Raškienė N., New Britain	15.00
Meiliūnas G., New York	20.00
Kot R., Amsterdam	3.00
von Kiparski N., Montville	10.00
Skardis O., Euclid	10.00
Dailidka V., Albuquerque	10.00
Ruigys A., Los Angeles	20.00
Fledzinskas V., Camarillo	5.00
Janužys H., Morgan Hill	2.00
Aras V., Omaha	10.00
Jurkus P., Woodhaven	20.00
Laucevičius J., Woodhaven	5.00
Stepaitis L., Arlington H.	10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

1995 m. Clevelando LIETUVIŲ DIENOS

Šeštadienį, spalio 7 d. 6:30 v. v.

Chicagos DAINAVOS Meno Ansamblio

(vadovas muz. Darius Polkaitis)

KONCERTAS

Dievo Motinos parapijos auditorijoje

Bilietai po \$15, \$10 ir \$7 gaunami sekmadieniais Dievo Motinos parapijos svetainėje, pas V. Silėną tel. 531-8207 arba pas S. Sukienę 851-6149 (po 5 v.v.).

Sekmadienį, spalio 8 d. 10:00 val. šv. Mišios Dievo Motinos bažnyčioje.

Giedos Dainavos ansamblis.

11 val. Lietuvos jaunųjų Menininkų grupinė

PARODA "VILNIUS"

Grafika ir akvarelė. Kuratorius Algimantas Kazys. Įėjimas – auka.

Rengia LB Clevelando Apylinkės Valdyba

Atlanta

Import-Export Inc.

2719 West 71 street. Chicago, IL 60629

Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:

Dainius Zalensas

LITMA I.E.

639 East 185 th Street
Cleveland Ohio 44119

Tel. (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Persiuntimas

Air Cargo, Laivu

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

RUSIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

Pasiteiraukit dėl Amerikietiško maisto komplektų

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.

penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.

šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.

sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

ALTO informacija

ALTO VALDYBOS POSĖDIS

1995 m. rugsėjo 15 d. ALTO valdybos posėdyje dalyvavo 12 narių. Sekretoriavo Antanina Repšienė, įgaliota ALT sekretoriaus Stasio Dubausko, negalėjusio posėdyje dalyvauti.

Valdybos nariai padarė savo informacinius pranešimus. ALT pirmininkas G. Lazauskas veiklos apžvalgą ir svarbesnę informaciją pateikė raštu. Pažymėjo, kad Lietuvos spaudoje pasirodo vis daugiau straipsnių apie ALTO veiklą. Lankantis ALTO atstovams dr. J. Geniui ir vicepirm. Vytautui Jokubaičiui Lietuvoje, Lietuvos didžiojoje spaudoje buvo įdėta straipsnių ir pasikalbėjimų su jais.

Buvo pristatytas valdybai Algio Liepinaičio paruoštas "Prof. dr. Juozo Ereto 13 laiškų" albumas, kuriame pateikiama jau istorinė medžiaga apie dr. J. Ereto vokiečių kalba knygos "Užmirštieji baltai" paskleidimą kitomis kalbomis. Albumas buvo pristatytas Kauno Karo muziejui. Tuo yra susidomėjęs ir Vytauto Didžiojo Universitetas.

Kiekvienas vicepirmininkas pateikė savo trumpus informacinius pranešimus.

ALT vicepirmininkas informacijos reikalams Vytautas Bildušas valdybai pateikė raštu pranešimą apie jo per trejus metus sėkmingą veiklą, vadovaujant informacijai per "Lietuvos Aidą" ra-

dio programą ir informaciją skleidžiant raštu. Tačiau pasiūlymus atlikęs savo pareigas, vicepirmininkas Vytautas Bildušas pareiškė, kad iš tų pareigų pasitraukia, nors ir buvo pakartotinai prašyta ir toliau pasilikti. Pareikšta padėka.

Posėdžio svarbiausias tikslas buvo apsvarstyti ALT 55-tojo metinio suvažiavimo programą bei darbotvarkę, kuri siunčiama visiems Amerikos lietuvių Tarybos nariams.

Suvažiavimo iškilmingos vakarienės rengimo komitetą sudaryti pavesta ALT Chicago skyriaus pirmininkei Matildai Marcinkienei.

LIETUVOS SPAUDA APIE ALTO KŪRIMOSI PRADŽIA

"Lietuvos Aido" 1995 m. rugsėjo 7 d. numeryje yra Juozo Skiriaus straipsnis pavadinimu: "Amerikos Lietuvių Tarybos kūrimo ištakos. Rusijos pavojus 1939 metais ir Amerikos lietuvių telkimas." Autorius, remdamasis Lietuvos atstovybės Londone archyve rasta dokumentais, pateikia duomenų, kad jau 1939 metais Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje iškilo sumanymas sujungti Amerikos lietuvių susiskaldžiusias grupes į vieną bendrą vienetą.

Ministeris Juozas Urbšys 1939 m. spalio 24 d. pasiuntė telegramą nepaprastajam pasiuntiniui Washingtone Povilui Žadeikiui, kad jis įgalio-

jamas "akivaizdoje europinio karo ir naujos padėties Lietuvoje, suburti geros valios Amerikos lietuvių į bendrą organą, kuris neatidėliojamai pradėtų rūpintis telkti lėšas ir dirbuotis spaudoje".

Netrukus tais pačiais metais gruodžio 9 d. Lietuvos pasiuntinybėje Washingtone buvo sušaukta konferencija, kur dalyvavo P. Žadeikis, generalinis konsulas New Yorke Jonas Budrys, Petras Daužvardis, garbės konsulas Bostone A. Šalna. Negalėję dalyvauti prof. K. Pakštas ir garbės konsulas San Francisce Julius Bielskis prisiuntė savo samprotavimus raštu.

Be kitų pasisakymų konferencijoje, paminėtina Petro Daužvardžio nuomonė: "centralizuotą kūną reikia kurti iš dabar esamų įvairių centralinių organizacijų. Tomis organizacijomis galima būtų skaityti visus tris susivienijimus, socialistų, tautininkų, katalikų moterų, katalikų darbininkų sąjungas, Sandarą, Vyčius, Ekonominį centrą, Daktarų ir Advokatų draugijas. Šių organizacijų atstovai galėtų sudaryti AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBĄ (pirmą kartą tokiu pavadinimu konferencijoje buvo įvardytas būsimas organas), o jų kuopos arba atstovai – kolonijų tarybas. Šitas būdas pagelbėtų pačioms organizacijoms ir sukurtų sudėtingą bei reprezentatyvų visų Amerikos lietuvių visuomeninį kūną".

Juozas Skirius šiame straipsnyje pateikia įgaliojimo ministro P. Žadeikio tuo reikalu laišką Lietuvos Užsienio reikalų ministrui ir kitus pasisakymus.

Turėtų visi, kas domisi ALTO reikalais, šį straipsnį "Lietuvos Aido" ne tik perskaityti, bet ir pastudijuoti.

Nors Lietuvos diplomatai jau 1939 metais stengėsi atskiras Amerikos lietuvių organizacijas jungti į vieną bendrą veiklos organą, tačiau Amerikos lietuvių politinės ir ideologinės grupės, metų tarpusavio ginčus, pačios susijungė į ALTA kai ištiko Lietuvai pavojus – kai įžengė į Lietuvą raudonasis okupantas. O ALTAS, kovojant už nepriklausomos demokratinės Lietuvos Respublikos atstatymą su etnografinėmis sienomis, visą laiką savo veiklą tęsė ir dabar dar veikia ir veiks, kol Lietuva atgaus etnografines sienas bei Karaliaučiaus sritį.

Jaunimą vilioja padangių platybės. Justinas Jonušas, 12 metų, su savo sukonstruotu radio bangomis valdomu lėktuvu modeliu.

A. Jonušo nuotr.

1995 m. metinis visuotinis ŠALFASS suvažiavimas

Metinis visuotinis 1995 m. ŠALFASS suvažiavimas įvyks 1995 m. lapkričio 18 d., Dievo Apvaizdos / Devine Providence / Lietuvių Kultūros centre, 25335 W. 9-th Mile Rd. Southfield, Mich. 48034 Tel. 810-356-9721. Pradžia – 11:00 val. ryto.

Pagal ŠALFASS Statutą, suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai, sporto klubų pirmininkai ar jų įgaliotiniai, ŠALFASS rinktieji bei skirtieji pareigūnai ir ŠALFASS garbės nariai.

Patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuvių sportiniu judėjimu besidomį asmenys.

Smulkios informacijos pranešamos ŠALFASS sporto klubams ir ŠALFASS pareigūnams. Organizacijos ar asmenys norintieji gauti smul-

kesnių informacijų ar pateikti pasiūlymų, prašomi kreiptis į ŠALFASS Centro Valdybos pirmininką Audrių Šileiką, 150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7, Canada. Tel. 416-767-6520. Fax: 416-760-9843.

Šalia rutininių, einamųjų ŠALFASS kasmetinių reikalų, vienu iš svarbesnių darbotvarkės punktų bus ŠALFASS organų / Centro Valdybos, Revizijos Komisijos ir Garbės Teismo / rinkimai.

Sporto klubai, ŠALFASS pareigūnai ir sporto darbuotojai prašomi visu rimtumu atsižvelgti į mūsų sportinio gyvenimo gyvybinius reikalus ir pasistengti suvažiavime gausiai dalyvauti.

ŠALFASS CENTRO
VALDYBA

KREIVAS ŽODIS.
ATTITAIŠAU.

Pranės ir Juliaus Pakalkų šventės aprašyme (Dirva Nr. 31) įsibrovė klaida - priešpaskutinėje eilutėje vietoje žodžio alų, turėjo būti kon-jaką...

Mečys Valiukėnas

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Sesutei ir svainei,

A. A. EMILIJAI STIRBIENEI

iškeliauvus Amžinybėn, giliai užjaučiame mūsų skyriaus narius ir buvusius pirmininkus LIUCIJĄ ir ANTANĄ MAŽEIKAS bei jų artimuosius

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Los Angeles skyrius

Mylimai sesutei

A. A. EMAI STIRBIENEI

mirus, seseris LIUCIJĄ MAŽEIKIENĘ ir BRONĘ SKIRIENĘ, jų vyrus bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Rūta Sakienė
Izabelė Oksienė
Ona ir Pranas Dovydaičiai
Petras Maželis
Elena ir Karolis Milkovaičiai

A. A.

STASIUI RAIBIUI

staigiai mirus Lietuvoje, jo broliui JUOZUI RAIBIUI, ilgamečiui Dramos Sambūrio nariui, reiškiamo gilią užuojautą

Los Angeles Dramos Sambūris